

ንፈላጥ ነገር አይትፈልጠሉ፡ ንላባም አይትንጥሑሉ
—ለአዋቂ ነገርን አታውቅለት፡ ለብልህ ነገርን አታብራራለት

ንፈላጥ አይትፍለጠሉ፡ ንበሊሕ አይትቈረፀሉ
—ለአዋቂ አትወቅበት፡ ለሹል አትቁረጥበት

ንፈላጥ አይትፍለጠሉ፡ ንአማቲ አይትሰድረሉ
—ለአዋቂ አትወቅለት፡ ለለኪ አትሰንዝርለት

ንፈራሕ፡ ሜዳ አይኸልእምን
—ፈሪን፡ ሜዳ አይከለክሉትም

ንፈራሕ አንበሳ፡ ንንፋግ ጋሻ
—ለፈሪ አንበሳ፡ ለንፋግ እንግዳ

ንፈታዊ፡ ወይ ግበረሉ ወይ ንገረሉ
—ለወዳጅ፡ ወይ አድርግለት ወይ ንገርለት

ንፋዕ ሕማቆ እንተወለደ ተዘምተ፡ ሕማቆ ንፋዕ እንተወለደ ተቆልተ
—ጀግና ሰነፍ ከወለደ ተጐዳ፡ ሰነፍ ጀግና ከወለደ ተካሰ

ንፋዕ ቢሎም የብዕሑኻ ናብ ደም፡ ሕማቆ ቢሎም የብዕሑኻ ናብ ህደም
—ጐበዝ ብለው ወደ ደም ያደርሱሃል፡ ሰነፍ ብለው ይሸሹህል

ንፋዕ አይትኹን፡ ሓው ንፋዕ ኩን
—ጀግና አትሁን፡ የጀግና ወንድም ሁን

ንፋዕ ካብ ምኃን፡ ሓው ንፋዕ ምኃን
—ጀግና ከመሆን፡ የጀግና ወንድም መሆን

ንፋዕ ወይ ምስ ሞተ፡ ወይ ምስልገሰ ይዝከር
—ጀግና ወይ ሲሞት፡ ወይ ሲርቅ ይታወሳል

ንፋዕ ይሕመ፡ ዕባራ ይግመ፡ በዓል ሙያ ይስመ
—ጀግና ይታማል፡ ከሲታ ወለም ይለዋል፡ ባለሞያ ይታወቃል

ንፋስ አህሪምካ፡ ንሰብ አስሚዕካ
—ንፋስ አስመትተህ፡ ሰውን አስምተህ

ንፋስ ክለዓል፡ ሓዊ አይፅሕርዎን
—ንፋስ ሲነሳ፡ እሳት አይጭሩ

ንፋስን ገብስን፡ ተኸፋላይ
—ንፋስን ገብስ፡ ይለያያል

ንፋስ ዘይብሉ ዓውድን ፡ ሽማግሌ ዘይብሉ ዓድን ዋጋ የብሉን
—ንፋስ የሌለው አውድማ ፡ ሽማግሌ የሌለው መንደር ዋጋ የለውም
ንፍቆሪ ትፈልጣ እግሪ ፡ ሰዓል ትገልፃ ንፍግሪ
—ፍቅርን እግር ያውቀዋል ፡ ስርቆትን ሳል ያጋልጠዋል

አ

ኢራን ሰለባን ፡ ነንሕድሕድን ይቃረባ
—ኢራንና ሰለባ ፡ እርስ በርሳቸው ይቀራረባሉ
ኢንታሻ ካብ ቤትካ ፡ ምክንያት ካብ ባዕልኻ
—እንከን ከቤትህ ፡ ምክንያት ከራስህ
ኢደይ ብኢደይ ቆረዕኩ ፡ መልሓይ ብስነይ ነኸስኩ
—እጄን በእጄ ቆረጥኩ ፡ ምላሴን በጥርሴ ነኸስኩ
ኢድ ሒዞም ዝኣተውዎ ፡ ኢድ ሒዞም ይወፅዎ
—እጅ ይዘው የገቡበት ፡ እጅ ይዘው ይወጡበት
ኢድ ቈልዓ ፡ ጠላዕ
—የሕፃን ልጅ እጅ ፡ ለማጣ
ኢድ ካብ ዝነድድ ፡ ልቢ ይንደድ
—እጅ ከሚነድ ፡ ልብ ይንደድ
ኢድ ፀናሒት ፡ ሸናሒት
—እጅ ፡ የእጁን ታግኛለች
ኢድካ ፡ ሓሊፋ ትፅናሕካ
—እጅህ ፡ አልፋ ትጠብቅህ
ኢድካ ሓሊፋ ከይትፀንሓካ ፡ አይትበድል ተቓዳዲምካ
—የእጅህ አልፋ እንዳትቆይህ፡ተሸቀዳድመህ አትበድል
ኢድካ ኣብ ቀላይ ምለስ ፡ እንተረኽብካ ዓሳ ትሕዝ ፡ እንተሰአንካ ተሓፂ
ብካ ትወፅእ
—እጅህን ባህር ውስጥ ከተት ፡ ካገኘህ አሳ ትይዛለህ፡ካጣህ ታጥቢህ
ትወጣለህ

ኢድካ ዘይጠግመካ ፡ ነገርካ ነይሰማማካ
—እጅህን ያልቀመሰ ፡ በነገርህ አይስማማም

ኢድን ጭራን ፡ ስጋን ካራን ፡ ከብድን ጨጐራን
—እጅና ጭራ ፡ ስጋና ቢላ ፡ ሆድና ጨንራ

አህባይ እንተተላከቡ ፡ ጥቅ ከልቢ ነይቀርቡ
—ዝንጀሮዎች ቢሰበሰቡ ፡ ውሻ አጠገብ አይደርሱ

አለቃሒ ርእሲ ፡ ተለቃሒ ጭራ
—አበዳሪ ራስ ፡ ተበዳሪ ጭራ

አለባቢሶም እንተሓረሱ ፡ አብ ሃህይ ይምለሱ
—አለባብሰው ቢያርሱ ፡ በአረም ይመለሱ

አሉ ኢሉ ዝተረትዐ ፡ በረኾዳኡ ዝተወቐዐ ፡ መን አሎ ዝተንሰኦ
—አሌ ብሎ የተረታ ፡ መሃል አገዳውን የተመታ ፡ ማን አለ የተነሳ

አሉ ፡ ንኸስቦይ የዳሉ
—አሌ ማለት ፡ ትንሽ ጊዜ ይሰጣል

አሉ ዝበለ ገደል ፡ አማን ዝበለ ጐልጐል
—አሌ ያለ ገደል ፡ እውነት ያለ ሜዳ

አልቦ ነገር ፡ አልቦ ጨንገር
—አልቦ ነገር ፡ አልቦ ጨንገር

አልዕልዮ እዚ ደኾን ፡ መልዓል ነገር ኪኾን
—አንሺው ድብኝቱን ፡ የነገር ማንሻ እንዲሆን

አልዩክን ደኦ ብልሓት እምበር ፡ ጠፊኡክንዶ መንገዲ ብጊሓት
—ነገር ቢኖራችሁ ነው እንጂ ፡ የማለዳ መንገድ ጠፍቶባችሁ ነው ወይ

አልዩዎ ደኦ ዘምዕኦ እምበር ፡ ወጮዶ መገፃ የውድእ
—የሚያመጣው ነገር ቢኖረው እንጂ ፡ ደበሎ ይኸን ያህል ዋጋ ያወጣል ወይ

አሓ ፡ ምስ ሓራዲኣን ማይ ይስትያ
—ከብቶች ፡ ከአራጃቸው ጋር ውሃ ይጠጣሉ

አሓ ርእዮም ፡ ቃውጭ ይሕፀዩ
—ከብት አይተው ፡ ጭላዳ ያጫሉ

አሓ ፡ ብሕማች ጓሳ ይህረማ
 —የሰነፍ እረኛ ከብቶች ፡ ይመቃሉ

አሓ ፡ አብ ርሐቹ ከለዋ የሙቻ
 —ከብቶች ፡ ሩቅም ሆነው ያሞቃሉ

አሓ ፡ አብ ደምቢኤን ከለዋ የሙቻ
 —ከብቶች ፡ በረት ውስጥም ሆነው ያሞቃሉ

አሓ ፡ ከም መራሐተን
 —ከብቶች ፡ እንደ መሪያቸው

አሓ ከይወፈዳ ፡ ማይ ከይተዘርገ
 —ከብት ሳይወርድ ፡ ውሃ ሳይደፈርስ

አሓ ዘይወዳሉ ፡ ኩቦ ይእረ
 —ከብት ባልዋለበት ፡ ከብት ለቀማ

አሓ ዝወዳሉ ጓሳ ይፈልጥ ፡ ነገር ዝወዳሉ ዳኛ ይፈልጥ
 —ከብት የዋለበትን እረኛ ያውቃል ፡ ነገር የዋለበትን ዳኛ ያውቃል

አሓኻ ክውረራስ ፡ ብንጉድ ፀባኝ አይቀሊልን
 —ከብቶችህ ሲዘረፉ ፡ ጮጮ ወተት ቀላል አይደለም

አሕዋት ምስ ሰመሩ ፡ አናህብ ምስምዓሩ
 —ወንድማማቾች ሲስማሙ ፡ ንቦች ማር ሲሰሩ

አሕዋት ምስ ተፋቾሩ እንታይ ዘይተኸሉ ፡ ምስተፃልኡኽ እንታይ
 ዘይነኹሉ
 —ወንድማማቾች ሲፋቀሩ ያልተከሉት ፡ ሲጣሉ ያልነቀሉት የለም

አሕዋት ምስ ዝሰምሩ ፡ እንታይ ዘይገብሩ
 —ወንድማማቾች ሲስማሙ ፡ ምን የማይደርጉት አለ

አሕዋት ምስ ዝሰምሩ ፡ ፀላእቲ የባርሩ ፡ ከውሒ ይሰብሩ
 —ወንድማማቾች ሲስማሙ ፡ ጠላት ያባርራሉ ፡ አለት ይሰብራሉ

አሕዋት ምስ ዚፃልኡ ፡ እንታይ ዘየጥፍኡ
 —ወንድማማቾች ሲጣሉ ፡ ምን የማይጠፉት አለ

አሕዋት ሰሚርና ፡ ሓደ ቃል ኬንና
 —ወንድማማቾች ተስማማን ፡ አንድ ቃል ሆንን

አሕዋት ብምስማር ፡ ዕንፀይቲ ብምጥማር
 —ወንድማማቾች በመስማማት ፡ እንጨት በማሰር

አሕዋት አብ መሞናኦም ፡ ንጉስ አብ ሰቐላኦም
—ወንድማማቾች በዛፋቸው ፡ ንጉስ በሰቀላቸው—

አመል ምስ መግነዝ
—አመል እስከ ከከፈን

አመል አይሕከኸ ፡ ዕቡይ አይምብርከኸ
—አመል አይፋቅም ፡ ትእቢተኛ አይምበረከከም

አመል ፡ የውዕአካ ካብ ማእከል
—አመል ፡ ያወጣል ከማሃል

አመልካ አብ ልብኸ ፡ ስንቅኸ አብ አድግኸ
—አመልህን በጉያህ ፡ ስንቅህን ባህያህ

አመስጋኒ ፡ አማሳኒ
—አመስጋኝ ፡ አማሳኝ

አሚኖም ይምጉቱ ፡ አረጋጊያም ይሸምቱ
—አምነው ይሞግታሉ ፡ አረጋግጠው ይሸምታሉ

አማኒኸ አይትጥለም ፡ ብዘጊ ከይትጥለም
—አማኸህን አትክዳ ፡ በእግዚአብሄር እንዳትከዳ

አማኸንዩን ንቁልዓ ፡ አኣንጉተን ይበልዓ
—በልጅ አማኸኝተው ፡ ይበላሉ አንጉተው

አማዕአ ሰይጣን ዘይፈልጥ ፡ አይመንኩስ
—የሰይጣንን አመጣጥ የማውቅ ፡ አይመንኩስ

አምበላየ! ሰብን ንኣኸ ፡ ይጥምት ፡ ንሰኸን ናበይ ትሃድም
—አምበላየ! ሰው አንተን ያያል፡አንተ ወዴት ትሸሻለህ?

አረ ደብሪ! ብኣ ይበልዓላ ብኣ ይኸዳላ
—የዱር አራዊት በዚያው ይበላሉ፡በዚያው ይሄዳሉ

አረጊት አብ ጓይላ ፡ ጎበዝ አብ መጋርያ
—ሽማግሌ በጭፈራ ፡ ጎበዝ በምድጃ

አረጊት ፈከረ ፡ ግንቦት አዝመረ ፡ ኢልካ አይትእመን
—ሽማግሌ ፎከረ ፡ ከግንቦት አዝመራ ሆነ ብለህ አትመን

አርሆ ክላብ ዚድብደቡ ይስሕቹ
—አርሆ እስኪቀበሩ ይስቀሩ

አርሳ ነርሳ እንተተዳፍኡ፡ በዓል ገጠፋፍ መፋፍ ይጉድኡ
—ከሮማ ለኮርማ ቢጋፋ፡ ገጠታታ ይገጠዳ

አርሳ ከይሰወደ፡ ግህያይ ሱር ከይሰደደ
—ከሮማ ሳይደነድን፡ አረም ስር ሳይሰድ

አርሳ ዚኸውን፡ አርሳ አሕደረ
—አውራ የሚሆን፡ አውራ አሳደረ

አርቃይ ጠቀው፡ ሓዋ አሕደረ
—ቀርቀሃ ጠቀመ፡ እሳት አሳደረ

አርእዮም አይኸልኡኻ፡ አስሚያም አይጥለሙኻ
—አሳይተው አይከልክሉህ፡ አስምተው አይካዱህ

አርኪባስያ፡ ዓርቢ ሞይታ
—ጊዜ አግኝታ፡ አርብ ሞተች

አሰር ምስ በሰር፡ ሓዊ ምስ ከሰል
—ምልክት ከጉድፍ፡ እሳት ከከሰል

አሰር ቀዳማይ፡ ዳሕረዋይ
—የመጀመሪያ ዱካ፡ ለኋለኛ

አሳገማኡ ርእዮም፡ ጭብጦኡ የሕድግም
—አረማመዱን አይተው፡ ጭብጦውን ይቀሙታል

አስሚያም ካብ ዝጠልሙኻ፡ ብኩናት ይውግኡኻ
—አስምተው ከሚከልክሉህ፡ በጦር ይውጉህ

አስተውላልካ ተናገር ከይትርታ፡ ተዓጢኽካ ተቻለሰ ከይትምንታእ
—አስተውለህ ተናገር እንዳትረታ፡ ታጥቀህ ታገል እንዳትመታ

አሻዓል ድኽነት አብ ቤት እንተገደፍካያ፡ አብ ግዳም ወፃኦ ተእዋ
—ወይ ድህነት! እቤት ውስጥ ቢተውዋት፡ ውጭ ወጥታ ትጮሃለች

አሸንኳይ ነፃለ ወሲኻትሉ መዛወሪ፡ ብቐደማኳ ዘዋሪት እግሪ
—እንኳንስ ነጠላ አግኝታ መዞሪያ፡ ድሮም ዘዋሪ እግር አላት

አሸንኳይ ንሞት፡ ንእርጋንኳ ይፀንሕዎ በለ አንበሳ
—እንኳንስ ሞትን፡ እርጅናንም ይጠብቁታል አለ አንበሳ

አሸንኳይ ንቤቱ፡ ይተርፍ ንገግረቤቱ
—እንኳንስ ለቤቱ፡ ይተርፋል ለገግረቤቱ

አሸንጓይ አደይ ሞይታስ ፡ ብኸምኡንኳ ብኸ ብኸ ይበለኒ
—እንኳንስ እናቴ ሞታ ፡ እንዲሁም አልቅስ አልቅስ ይለኛል

አሸንጓይ ከብልዑኒ ፡ ወቅቶም ሰዲዶሙኒ
—እንኳንስ ሊያበሉኝ ፡ መትተው አባረሩኝ

አሻበኸን ሓደ ጣሳ ከይሰተኸን ፡ በለታ እንቁርቦብ ነንጭዋ
አንድ ጣሳ እንኳ ሳይጠጡ ከምኔው ፡ አለች እንቁራሪት አይጥን

አቅምጥ ዝበልዎ አየጥፍእ ፡ አፀብቆ ዝበልዎ አየኸፍእ
—አስቀምጥ ያሉት እያጥፋ ፡ አሳምር ያሉት እያበላሽ

አቅምጥ ዝበልዎ ዘጥፍእ ፡ አፀብቆ ዝበልዎ ዘኸፍእ ፡ ንሓዋሩ ክኸፍእ
—አስቀምጥ ያሉትን የሚያጠፋ ፡ አሳምር ያሉትን የሚያበላሽ ፡ ዘላ
ለም ስሙን ያጠፋ

አቅዲምካ ምስጋና ፡ ንደሓር ምሕማይ የሸግር
—አስቀድሞ ማመስገን ፡ ኋላ ለማማት ያስቸግራል

አቆሓ ስኢንና ሓቢርና በሊዕና እምበር ፡ መአዝ መዛኑ ኳንና
—እቃ ስላጣን አብረን በላን እንጂ ፡ መች እኩያሞች ሆንን

አቆሓ ኢልናክን ፡ እንዳ መላቹ
—ከእቃ ቆጥረንህ ነው ወይ ፡ የልቃቂት ማስቀመጫ

አበስጋ ዘይብሉ ፀጉሪ ነዋሒ ፡ መስሓል ዘይብሉ መላፀ ገባሒ
—ዘመድ የሌለው ፀጉር ይረዝማል ፡ ያልተሞረደ ምላጭ ይቆርጣል

አበይ ትፈልጥኒ ፡ አብ ዕዳጋ ትቆምልኒ
—የት ታውቂኛለሽ ፡ እገበያ ላይ እምትቀምዶኝ

አበይ አሎኻ ዘይበሉዎ፡ አብዚ አሎኹ ይብል ቀላዋጢ
—የት ነህ ያላሉት ቀላዋጭ ፡ እዚህ ነኝ ይላል

አቡን ቀሺ ድዩም? ንንዳማቶምኳ ዘቐሸሹ
—አቡን ቄስ ናቸው ወይ? ሌላውን እንኳ የሚያቀስሱ

አቡኡ ዝመስል እዝጊ ይመስል ፡ አኩኡ ዝመስል ሰብ ይመስል
—አባቱን የሚመስል እግዚአብሔርን ይመስላል ፡ አጎቱን የሚመስል
ሰው ይመስላል

አቡኡ ዝላፃይኡ ፡ አዲኡ ዝተሓዘቱ ፡ ከይተጎድኡ ይነብር
—አባቱ የሚላጩው ፡ እናቱ የምትይዘው ፡ ሳይጎዳ ይኖራል

አቡኡ ዝወልአ ፡ አቦ እንዳማቱ ይፀርፍ
 —አባቱን የጠላ ፡ የሰውን አባት ይሳደባል
 አቡኡን አዲሱን ዝሞትሉ ፡ ዕግኢን ነግፊን ከም ዝገደፍሉ
 —አባቱና እናቱ የሞቱበት ፡ እዳሪና ማሳ እንደተወለት
 አባልገይ ፡ አይትቀመጥ ኣብ ደገይ
 —አበልጄ ፡ አትቀመጥ ከደጄ
 አባይ መሕደሪሉ ዘይፈለጠ ጉንዲ ሓዘ ይጎዳዝ
 —አባይ ማደሪያ የለው ፡ ግንድ ይዞ ይዞራል
 አባይ ብውዲ ፡ ክናብ ብግዲ
 —እምቢ ባይን በውድ ፡ አባያን በግድ
 አባ ጉንባሕ ዘይግራቱ ይኾልል ፡ ሕማቕ ሰብአይ ነመንዝራ የግልል
 —ጥቁር አሞራ የሰው እርሻ ይዞራል ፡ ሰነፍ ሰው ከአመንዝራ ይማ
 ከራል
 አባ ጋብር ፡ መንገዲ ሓብር
 —አባ ጋብር ፡ መንገድ ጠቁም
 አብ ልዕሊ ቆፀራ አይቋፀሩ ፡ አብ ልዕሊ ጥሉል አየቃዕሉ
 —በቀጠሮ ላይ አይቃጠሩ ፡ እርጥብ ላይ አይቃጥሉ
 አብ ልዕሊ ንጉስ አይፈርዱ ፡ አብ ልዕሊ ማይ ሓዊ አይአጉዱ
 —ንጉስ ላይ አይፈርዱ ፡ ውሃ ላይ እሳት አያነዱ
 አብ ልዕሊ ዘሎካ እንተዝውስኹኻ፡አብ ልዕሊ ልብካ እንተዝመኸሩኻ
 —ባለህ ላይ ቢጨምሩልህ ፡ ባስተዋይነትህ ላይ ቢመክሩህ
 አብ ልዕሊ ድኸነታስ ፡ አገውኛ ለሚዳ
 —በድህነትዋ ላይ ፡ አገውኛ ለመደኻ
 አብ ልዕሊ ግዚ አይግዝቱ ፡ አብ ልዕሊ ሓዊ አይአጉዱ
 —ግዝት ላይ አይገዝቱ ፡ እሳት ላይ አያነዱ
 አብ ሓባል ፡ እትረክ ኩሕሊ
 —አበላ በጠላበት ላይ ፡ የሚታይ ኩል
 አብ ሓው የለን ቀረባ ፡ አብ እምኒ የለን ዕምባባ
 —ከወንድም ወዲያ የለም ቅርብ ፡ በድንጋይ ላይ የለም አበባ
 አብ ሓደ ዝፋን ክልተ ምንጋስ ፡ አብ ሓደ ርእሲ ክልተ መልሓስ
 —በአንድ ዙፋን ሁለት ንጉስ ፡ በአንድ ራስ ፡ ሁለት ምላስ

አብ ሕሱም ብዕራይ ውዒልካ፡ አብ ሕስምቲ ሰበይቲ ኣይትእቶ
 —ከክፉ በሬ ጋር ውለህ፡ ወደ ክፉ ሚስት አትግባ
 አብ ሕስምቲ ግራት ውዒልካ፡ አብ ሕስምቲ ሰበይቲ ኣይትእቶ
 —ከመጥፎ እርሻ ውለህ፡ ወደ ክፉ ሚስት አትግባ
 አብ ሕፀኦ ዘዋረረት፡ አብ መርዓኦ ተቃትል
 —ስትቃጭ ያጣላች፡ በሰርዓ ታጋድላለች
 አብ መረብ ፅግኢ የብለይ፡ ምሰንበሳ ፅልኢ የብለይ
 —መረብ ላይ እርሻ የለኝ፡ ከአንበሳ ጋር ጥል የለኝ
 አብ መርዓ ጓላ፡ ቀላቕል ምዓላ
 —በልጂ ሰርግ፡ ውጭ ውጭ ትላለች
 አብ መርዓ ዘይተረኸበስ፡ አብ ኣርበዓ
 —በሰርግ ያልተገኘ፡ በኣርባ
 አብ መንጐ ክልተ ኅባይ፡ ዝተሓብአ ብዕራይ
 —በሁለት ኅሽ መሃል፡ የተደበቀ በሬ
 አብ መቐሎ ዘሎ ዘየንጣዕጥዐ፡ አብ ሰፍኢ ዘሎ
 —የምጣዱ እያለ፡ የሰፊዱ ተንጣጣ
 አብ ማእኸል ድውያት፡ ሓደ ኢዱ ብርቂ
 —በቆማጣዎች መሃል፡ አንድ ጣት ብርቅ ነው
 አብ ምልሕላሕ ነፍሱ፡ አብ ምስያብ ርእሱ፡ ቈላዑ ዝሓድግ ኣባኢሱ
 —ነፍሱ በደከመበት፡ ራሱ በሸበተበት፡ ልጆችን ኣጣልቶ ይተዋል
 አብ ምሳሕ ዘይፀውዕዎ ደብተራ፡ የላዓዕል ሻራ
 —ለምሳ ያልጠሩት ደብተራ፡ ያነሳሳል ሴራ
 አብ ምንታይ ቈምካ፡ ንዝጊሂር ትሓምዮ
 —እምን ላይ ቆመህ፡ እግዚአብሂርን ታማዋለህ
 አብምንታይ ነጊሮምኻ አብ ስዋ፡ ናይስዋ ሓሸውሸዋ
 —የት ነገሩህ? ጠላ እየጠገን፡ የጠላውማ ውሸት
 አብ ምንታይ ነጊሮምኻ አብ ድቃስ፡ አታ እዛ ናይ ድቃስ ዘይተደቅስ
 —የት ነገሩህ? ስተኛ፡ የእንቅልፍማ ኣያስተኛም
 አብ ምድርቤት ተዓዒኑ፡ አብ ገበላ ኣይዘንብል
 —ምድር ቤት ተጭኖ፡ ታዛ ላይ ኣያዘንብል

አብ ሰማይ ዘሎ ማይ

—በሰማይ ያለ ውሃ

አብ ሰማይ ዘሎ ምዖታት ፡ አብ ምድሪ ዘሎ መዓታት አበይ ርኢኻዮ ?
አመፃፅእኡዶ ስሒተዮ

—በሰማይ ያለ ምዕኣት ፡ በምድር ያለ መኣት ፡ የት ኣየኸው ? ኣመ
ጣጡን መቼ ኣጣሁት

አብ ሰማይ ዘሎ ዳመና

—በሰማይ ያለ ደመና

አብ ሰማይ ጣዕሳ የልቦ ፡ አብ ልዕሊ ወላዲ ቅፅዓት የልቦ

—በሰማይ ቁጭት የለ ፡ በወላጅ ቅጣት የለ

አብ ሰበይትን አብ ማይን ፡ ዘይበፅሕ የልቦን

—ከሴትና ከውሃ የማይደርስ የለም

አብ ሰብካ ዘሎ ገንዘብን ፡ አብዓፅሚ ዘሎ ስጋን ከይተገየፅካ ኣይወፅእን

—ዘመዶችህ ጋ ያለ ገንዘብና ፡ ኣጥንት ጋ ያለ ስጋ ጥርስህን ሳታገጥ
ኣይወጣ

አብ ስቕ ፡ ዘሎ መሰቓስቓ

—በዝምታ ፡ ያለ ተንኮል

አብ ስቕ ዘሎ ደስታ ፡ አብ ፍቕሪ ዘሎ ፀዋታ

—በዝምታ ያለ ደስታ ፡ በፍቕር ያለ ጩዋታ

አብ ሩባ ዘሎ ውሕጅ ይወስዶ ፡ አብ ኀቦ ዘሎ ንፋስ ይወስዶ

—ወንዝ ላይ ያለ ጐርፍ ይወስደው ፡ ጐብታ ላይ ያለ ነፋስ ይወስደው

አብ ርእሲ ልብኻ እንተዝምዕዱኻ ፡ አብ ርእሲ ሃብትኻ እንተዝውስኽኻ

—በአስተዋይነትህ ላይ ቢመክሩህ ፡ በሃብትህ ላይ ቢጨምሩልህ

አብ ርእሲ ኣላታ ፡ ተወስኽታ

—ባላት ላይ ፡ ተጨመረላት

አብ ርእሲ ኣደ ሓትኖ ፡ አብ ርእሲ ነፃላ ዲኖ ፡ ረጐደ

—በእናት ላይ ኣክስት ፡ በነጠላ ላይ ደበሎ ፡ ወፈረ

አብ ርእሰኻን ከም ጠስሚ ፡ አብ እግርኻን ከም ሳእኒ

—ራስህ ላይ እንደ ቅቤ ፡ እግርህ ላይ እንደ ጫማ

አብ ሸውዓተ አንድድሞ ፡ አብ ዝሞቕካ ስሓን
—ሰባት ቦታ ላይ አንድድ ፡ በተመቸህ ሙቅ

አብ ቅድሚ ስራሕ አይትፅናሕ ፡ አብ ቅድሚ አንበሳ አይትግናሕ
—ስራ ፊት አትቆይ ፡ አንበሳ ፊት አትቆጣ

አብ ቅድሚ ንጉስ አይዛረቡ ዋዛ ፡ አብ ቅድሚ ቁልዓ አይቐርሱ ሃንዛ
—ንጉስ ፊት ዋዛ አይናገሩ ፡ ልጅ ፊት አነባበሮ አይቆርሱ

አብ ቅድሚኻ ዘይተፀብሐት እንጀራ ፡ ቆሪስካ አይትብልዓይ
—እፊትህ ወጥ ያልወጣበት እንጀራ ፡ ቆርሰህ አትብላ

አብ ቁልቋል አሚንካ አይተፅልል ፡ ንና ፈተወኒ ኢልካ ሓውኻ
አይተቐልል

—ቁልቋልን አምነህ አትጠለል ፡ ባዳ ወደደኻ ብለህ ወንድምህን
አታቅልል

አብ ቆፎ ዘሎ ሓንፈፅ ፡ አብ ግዳም ዘሎ ድኻ የውቅፅ
—ቆፎ ውስጥ ያለ ቅይጥ እህል ፡ ውጭ ያለ ድሃን ያስመታል

አብ ቆፎ ዘሎ ከውርዳ ፡ አብቱሽቱሽን ዘሎ ይሰዳ
—የቀፎውን አወርድ ብላ ፡ የብብትዋን ጣለች

አብ ቆፎ ዘሎ ከውርዳ ፡ ፍንትኸሽን ይፈትሓ
—ቆፎ ላይ ያለ ሊያወርዱ ፡ መቀነታቸውን ይፈታሉ

አብ ባሕሪ ሸሪዓ አሎ ፡ አብ ጎንደር ስርዓት አሎ ፡ አብዚ መንጎ ድብር
ኸርኸ አሎ

—በባህሪ ሸሪክ አለ ፡ በጎንደር ስርክት አለ ፡ በዚህ መሃል ግርግር አለ

አብ ቤትካ ይአትዉኻ ፡ ዕራቕትካ ይርእዩኻ
—እቤትህ ገብተው ፡ እርቃንህን ያያሉ

አብ ብልዒ ብዙሓት ፡ አብ መላእኸቲ ጥምዙሓት
—መብል ላይ ይበዛሉ ፡ መልእክት ላይ ይፈራሉ

አብ ንጉስ ዝሓድር ፡ አዲኡ ነይቀብር
—ንጉስ ቤት የሚያድር ፡ እናቱን አይቀብርም

አብ ንጉስ ዝበለ አይከተር ፡ አብ እዝጊ ዝበለ አይቀተል
—ንጉስን ያለ አይቀማ ፡ እግዚአብሔርን ያለ አይገደል

አብ ንጉስ ዝኣቱ መዓርን ፡ አብ ኣረጊት ዝኣቱ ሰዓልን አብ ዘለለዎ
ይውዕል

—ንጉስ እጅ የገባ ማር ፡ ሽማግሌ ጋ የገባ ሳል በያለበት ይውላል

አብ አንፊ ኩናት ፍርሂ ፡ አብ አንፊ ብልፂ ሀርፊ
 —መርነት ሲጀምር ፍራቻ ፡ ምግብ ሲቀርብ መስገብገብ
 አብ አዲስ ዝለመደቶ ፡ አብ ሓማታ ደገመቶ
 —በእናቷ የለመደች ፡ አማታ ጋ ደገመች
 አብ አፉ ዝሃቡዎስ ፡ ስሱዕ ይብሉዎ
 —ያጐረሱትን ፡ ስስታም ይሉታል
 አብ ኢድ ወዲ ሓላልካ ፡ የውድቐልካ
 —ከወዳጅህ እጅ ፡ ይጣልልህ
 አብ ኢድካ ኸላ ፡ አይትስደዳ ንቐላ
 —በእጅህ እያለች ፡ ወደ ቆላ አትስደዳት
 አብ ኢድካ ዝሓዝካዮ ወርቂ ፡ ዳርጋ ጨርቂ
 —በእጅህ የያዝከው ወርቅ ፡ እንደ ጨርቅ
 አብ ኢዶም ጭብጥ ፡ አብ እግሮም ርግፅ
 —በእጃቸው ጭብጥ ፡ በእግራው ቸርግጥ
 አብ እምኒ ኮንካ አይንዋሕን
 —ድንጋይ ላይ ተወጥቶ አይረዘምም
 አብ እንዳቦኻ አይትከተር ፡ አብ እንዳኖኻ ፆም አይትሕደር
 —በአባትህ አገር አትቀማ ፡ በእናትህ አገር ጦም አትደር
 አብ ከብዲ ከልቢ ፡ ነይሓድር ጠስሚ
 —በውሻ ሆድ ፡ ቅቤ አያድርም
 አብ ከብዲ ዘሎ ትምህርቲ ፡ አብ ገንኢ ዘሎ መብራህቲ
 —በሆድ ውስጥ ያለ ትምህርት ፡ በጋን ውስጥ ያለ መብራት
 አብ ከብዲ ዘሎ እዝጊ ይርእዮ ፡ አብ ዓይኒ ዘሎ ሰብ ይርእዮ
 —ሆድ ውስጥ ያለን እግዜር ያየዋል ፡ ዓይን ላይ ያለን ሰው ያየዋል
 አብ ከብዲ ዘሎ ፡ ወዲጎዶ ዓል ንበሎ
 —ሆድ ውስጥ ያለውን ፡ ወንድ ወይስ ሴት እንበለው
 አብ ከብዲ ፅጉብ ፡ የለን ጥመይ
 —በጥጋበኛ ፡ የለም ረሃብተኛ
 አብ ከብድኻ ዝኣቱ ፡ ወዲጎኖኻ ነይረኸቦ
 —ሆድ ውስጥ የገባ ፡ የናትህ ልጅ አያገኘው

አብ ከተማ ለጋስ ፡ አብ ዓመቱ ዘጋፍ
—የከተማ ለጋስ ፡ በአመቱ ጎፈሬ

አብ ኩናት ዘይወዓለ ፤ ሃጥር
—ጦርነት ላይ ያልዋለ ፡ ጀግና

አብ ክሳድ ሓዲዳ ፡ አላትኒ ዕዳ
—በክሳድ ሓዲዳ ፡ አለብኝ እዳ

አብ ክንደይ ሓይሎም ፡ ንዋጋእ ኢሎም ፡ ንንፋሶ አቕቲሎም
—ሃይል ሳይኖራቸው ፡ እንዋጋ ብለው ፡ ጀግናውን አስገደሉ

አብ ክንደይ ንሳ ፡ መጥሓን ይፈርሳ
—አቅም የላት ፡ ወፍጮ ይፈርስባት

አብ ክንደይንሳ ፡ ማርያም ትቦንቁሳ
—ምንም የላት ፡ ማርያም ትመንቅላት

አብ ክንደይ አእምሮአም ፡ ይኸፍእ ፈኸረአም
—እውቀት የላቸው ፡ ይብሳል ፉከራቸው

አብ ውሻጠ ተፃዒና ፡ አብ ምድር ቤት አይተዝብል
—ማጀት ውስጥ የተጫነን ፡ ወለል ላይ አታዘንብል

አብ ውግእ ዘይወዓለ ፡ በሊሕ
—ጦርነት ላይ ያልዋለ ፡ ብልጥ

አብ ዓቕብ ዘሎ ንፋስ ይውሰዶ ፡ አብ ጐልጐል ዘሎ ውሕጅ ይውሰዶ
—አቀበት ላይ ያለን ነፋስ ይውሰደው ፡ ሜዳ ላይ ያለን ጐርፍ ይውሰደው

አብ ዓዓመት ፡ መርዓ ማመት
—የማመት ስርግ ፡ በየዓመቱ

አብ ዕዳጋ ዘይፈሱ ፡ መወፅዕ ነብሱ
—ገበያ ላይ የማይፈሳ ፡ ራሱን ይነዳል

አብ ዘሎ ነገር ፡ አብ ዘሎ ማህገር
—ነገር ባለበት ፡ እሳት በተቃጠለበት

አብ ዘረባ ፡ ዘሎ ዓፀባ
—በንግግር ፡ ያለ ችግር

አብ ዘይመንጠቢትክን ፡ አይትእትዋ ኢድክን
—በማያገባችሁ ፡ እጃችሁን አታስገቡ

አብ ዘይሞታ : የማውታ
—በማያገባት : ትማሚታለች

አብ ዘይርስቱ : ይስበር ምሕኩልቱ
—በሰው ርስት : ሙሃይቱን ይሰበራል

አብ ዘይቦትኡ ዝተሰበረ : ንምዕጋኑ አሸገረ
—አለ ቦታው የተሰበረ : ለመጠን አስቸገረ

አብ ዘይነገርካ ህልኽ : አብ ዘይፀብሕኻ ጥልቅ
—በሰው ነገር እልህ : በሰው ወጥ ጥልቅ

አብዘይናታ : አይትማውታ
—የራሷ ባልሆነ ነገር : አትታገላት

አብ ዘይናትካ አይትበኣስ : ደሐር ከይትጠዓስ
—የራሱ ባልሆነ አትጣላ : በኣላ እንዳይቆጭህ

አብ ዘይንብረቱ : ይስበር ምሕኩልቱ
—አለ ንብረቱ ሙሃይቱን : ይሰበራል

አብዘይ ክእለቱ : ይስበር ምሕኩልቱ
—አለችሎታው ሙሃይቱን ይሰበራል

አብ ዘይዓቕመን : ይስበራ ዓዕመን
—አለ አቅማቸው : ይሰበራሉ አጥንታቸው

አብ ዘይዓድኻ ሽመትን : አብ ውሽጢ ፀልማት ሳዕስዒትን : ዝርእዮ
የብሉን

—በሰው አገር ሹመት : በጨለማ ጭፈራ የሚያየው የለም

አብ ዘይፈልጦ ጭብጢ ዚአቱ : ንሸፋጢ ጥሪቱ : ንዳኛ ንዋቱ

—በማያውቀው ጭብጥ የሚገባ : ጥሪቱ ለአታላይ : ገንዘቡ ለዳኛ

አብ ዝሓል ፀባ ዝለመደ ዕንዕያ : አብ ውዑይ ፀባ እትዩ ሞተ

—ቀዝቃዛ ወተት የለመደ ዝምብ : በፈላ ወተት ገብቶ ሞተ

አብ ዝተኾብካሉ ሃገር : ተተኾብካ አይትሕደር

—በዘክርክበት አገር : ተዘክረህ አትደር

አብ ዝኾሪዕካሉ ሃገር : ተቻባጢርካ አይትንበር

—በኮራህበት አገር : ተለማምጦህ አትኑር

አብ ዝኾነ ጠሓንዩ : እቲ ሓርጭ አምዕእዮ

—የትም ፍጨው : ዱቄቱን አምጪው

ኣብ ዳኛኻ ስማዕ : ኣብ ዋልታኻ ዕናዕ
—ከዳኛህ ስማ : በጋሻህ ዕና

ኣብ ገዛ ዘይፈረደ : ኣብ ደገ ኣይፈርድን
—እቤት ያልፈረደ : እውጭ ኣይፈርድም

ኣብ ገዛ ዝለመደስ : ኣብ ዕዳጋ ከይዱ ኣይተዕምሙና በለ
—እቤት የለመደ : ገበያ ሄዶ ኣታደንቁሩን ኣለ

ኣብ ገዝኡ ዝዕበ : ከም ትኻን
—እቤቱ የሚታበይ : እንደትኋን

ኣብ ገዝኡ ዝዕበ : ከም ዝደበሰካ
—እቤቱ የሚታበይ : የዝን እንደሰጠህ

ኣብ ገዝኡ ደርሆ ዘላቶ : ቆቻሕ ትተሓዘሉ
—እቤቱ ዶሮ ያለችው : ቆቅ ትያዝለታለች

ኣብ ጊዜ ድራርካ ዝመፀካ : ከም ዝደበሰካ
—በእራት ጊዜ የመጣ : የዝን እንደሰጠህ

ኣብ ጥቓ ሓዊ እተቐመጠ : ይመውኞ
—እሳት ኣጠገብ የተቀመጠ : ይሞቃል

ኣብ ጥቓ ትኪ ዘላ ዓይኒ : ኣይትተንኪ
—ጭስ ኣጠገብ ያለኝን ኣይን : ኣትንካ

ኣብ ጥቓ ትኪ ዘሎ ቈልዓ : ኣይትልክ
—ጭስ ኣጠገብ ያለን ልጅ : ኣትንካ

ኣብ ጥፉእ : ኣይትዛረብ ክፉእ
—በጠፋ ነገር : ክፉ ኣትናገር

ኣብ ዕቡኞ ዘሎ ኣብ ክፉእ ዘሎ ይመስሎ : ኣብ ክፉእ ዘሎ ኣብ ዕቡኞ
ዘሎ ይመስሎ
—ጥሩ ላይ እያለ መጥፎ ላይ ያለ ይመስለዋል : መጥፎ ላይ እያለ ጥሩ
ያለ ይመስለዋል

ኣብታ ናታ : ኣይትማወታ
—የራሷ በሆነው : ኣታስቸማራት

ኣብኡ ከለኻ : ከመይ ኣሎኻ
—እዚያው እያለህ : እንደምን ኣለህ

አብኡ ዘይነበረ ፡ ኩቦ ዘይወርወረ
—እዛው ያልነበረ ፡ ኩብት ያልወረወረ

አብዑር ምስላ ለመዱ ፡ ሳዕሮም በሊያም ከይኸዱ
—በሬዎች ምሳሌ ለመዱ ፡ ሳራቸውን በልተው እንዳይሄዱ

አብዑር ነዳይ ፡ ለይቲ ብዙሐት
—የድሃ በሬዎች ፡ ሌሊት ይበዛሉ

አብዚ ዕቡቅ ዓዲ ምኽን ፡ ማይ ከም ደመነ
—እዚህ ጥሩ አገር በሆነ ዳመና በዳመነ

አቦ ፡ ሃሪሙ ይስዕም
—አባት ፡ መትቶ ይስማል

አቦ መፀውዒ ፡ ሰፍኢ መቐውዒ
—አባት ለመጥሪያ ፡ እንቅብ መከር ማሳለፊያ

አቦ አይቐፃዕ ፡ ሰማይ አይውፃእ
—አባት አይቀጣ ፡ ሰማይ አይወጣ

አቦ አይኸሰስ ፡ ንሂጉ አይኸልሰስ
—አባት አይከሰስ ፡ ኑግ አይከመር

አቦ ኸሎ ለግስ ፡ ብርሃን ከሎ ገስግስ
—አባት እያለ ለግስ ፡ ብርሃን እያለ ገስግስ

አቦ ኻልእ ዝፀርፍ ፡ ነቡኡ ከዕርፍ
—የሰው አባት የሚሳደብ ፡ አባቱን ሊያስድብ

አቦ ካብ ዝሰኣነ ፡ ጠባይ ዝሰኣነ
—አባት ካጣ ፡ ጠባይ ያጣ

አቦ ዘለዎ ዝበኪ ፡ አቦ ንዘይብሉ ከብኪ
—አባት እያለው የሚያለቅስ ፡ አባት የሌለውን ሊያስለቅስ

አቦ ዘይብሉ ቈልዓ ዘጋፍ ፡ አላይ ዘይብሉ ብዕራይ ደርጋፍ
—አባት የሌለው ልጅ ጨብራራ ፡ ተንከባካቢ የሌለው በሬ ደንባራ

አቦ ዘይብሉ ዘጋፍ ፡ ቤት ዘይብሉ ሃርጋፍ
—አባት የሌለው ጨብራራ ፡ ቤት የሌለው ስግብግብ

አቦ ዝሓዘ ውሉድ ይወርስ ፡ አደ ዝሓዘ ይጎርስ
—አባት የያዘ ይወርሳል ፡ እናት የያዘ ይጎርሳል

አቦ የዋርስ አደ ፡ ተቋርስ
—አባት ያወርሳል ፡ እናት ትቆርሳለች

አቦ ይቐፅዓካ ፡ ጎምቦ ይህበካ
—አባት ይቀጣሃል ፡ በለላ ይሰጣሃል

አቦ ንል ፡ ንሱ ንል
—የሴት አባት ፡ ራሱ ሴት

አቦኹም ገዲፍኩምስ ፡ አቦና አቃብሩና
—አባታችሁን ትታችሁ ፡ አባታችንን አቃብሩን

አቦኹ ቀሺ ፡ ሐውኹ ዛቹናይ ፡ ኮፍ ኢልኪ ቁረቢ
—አባትሽ ቄስ ወንድምሽ ዲያቆን ቁጭ ብለሽ ቁረቢ

አቦኻ ርገም ፡ አቦኻ መርቆ
—አባትህን ርገም ፡ አባትህን መርቅ

አቦኻ ነበረ ፡ ከምዚ ነይገበረ
—አባትህ ነበረ ፡ እንዲህ ግን አላደረገም

አቦኻ ዘይገበሮ አይትግበር ፡ ከበሮ ቀትሪ አይትህረም
—አባትህ ያላደረገውን አታድርግ ፡ በቀን ከበሮ አትምታ

አቦኻሲ ገፊሕ ደምበ እምበር ፡ ገፊሕ ገዛ አይግደፈልካ
—አባትህ ሰፊ በረት ፡ እንጂ ሰፊ ቤት አይተውልህ

አቦይ ሰመረ ፡ ግራትኩም ሰብ ገበረ
—ጋሼ ሰመረ ፡ እርሻዎ ሰው አረገ

አቦይ አይትሕለቡ ዝብል ንገዝመይ ፡ አደይ ሕለቡ እትብል ንጎምቦይ
—አባቴ አትለቡ የሚል ለጥሎሼ ፡ እናቴ እለቡ የምትል ለእንስራይ

አቦይ ዘምዕአለይ ፡ ገምቦይ ዘፍልሐለይ
—አባቴ ያመጣልኝን ፡ ገምቦን ያፈላልኝ

አቦይ ዘዕንሐለይ ፡ ገምቦይ ዘፍልሐለይ
—አባቴ ያቆየልኝን ፡ ገምቦን ያፈላልኝ

አቦይ ዝበልዕዎ ጠጥዕሙ ፡ ንዓይ ገዲፎሙለይ ፀፀገሙ
—አባቴ የበሉት ጥሩ ጥሩውን ፡ ለኔ የተወልኝ ችግር ችግሩን

አቦይ ደሱ መጉእዶ ፡ ትትርአሱ ፡ ዓልዬ እንተረኸበየዶ
—ጋሽ ደሱ ሙቀጫ ይንተራሱ ? ልጄ አግኝቼ ነው ወይ

አቦይ ጋሻ ፡ አነ ዓሻ
—አባቴ እንግዳ ፡ እኔ ሞኝ

አቦይ ዕናሕ ፡ አነ ከዛረብ
—አባቴ ቆይ ፡ እኔ ልናገር

አቦይ ፋሲል ፡ እዛ ሞትኩም ናይጥሚት ትመስል
—ጋሽ ፋሲል ፡ አሟሟትዎ የረሃብ ይመስላል

አቦይ ፋሲል ፡ እዛ አዳቆሳኸምስ ናይ ጥሚት ትመስል
—አባባ ፋሲል ፡ አተኛኘትዎ የረሃብ ይመስላል

አቦይ ፍቃዱ ፡ ባዕሉም ዝነአዱ
—ጋሼ ፈቃዱ ፡ ራሳቸውን የሚያሞግሱ

አተሓልባ ገመልን ፡ ዘረባ ፈታዊኝን ብደውካ
—የግመል አስተላለብና ፡ የወዳጅህ ንግግር በቁምህ ነው

አተለበቀልን ዓሶን ፡ ንዓዕምኝ ይሳፂ
—ቂም በቀልና ወባ አጥንት ያመነምናሉ

አቲ መን በሊዕዎ እቲ ሓኸለ ? ወዲኝዶ አይንህን ዝአኸለ
—አንቺ ማን በላው ፍርምባውን ? የደረሰ ልጅ አለህ አይደል

አቲ ዓለይ ፡ ይብላ መቐለ ሓንቲ ዓል ዘይብለን
—ልጄ ፡ ይላሉ መቀሌ አንዲት ልጅ የላቸው

አታ እኸሊዶ ከንድዚ ይርሕቅ ፡ ምስጠመኝ ዘየስሕቅ
—እንደዚህ ይርቃል ወይ እህል ፡ ስትራብ የማያስቅ

አታ እኸሊዶ ከንድዚ ይፅላእ ፡ እንድሕር ፀጌብካስ ዘይብላዕ
—እህል እንደዚህ ይጠላ ? ከጠገብክ የማይበላ

አታ ወዲ አታ ወዲ ፡ አይትሓዘኒ ነዛ ኢደይ ከይትዓዲ
—አንተ ልጅ አንተ ልጅ ፡ ዕዳ እንዳትገባ አትያዘኝ እጄን

አትን አንስቲ እዚ ሩባ ከም ቀደም ከይመስለክን ፡ ውሒጅ ከይወስ ደክን

—እናንተ ሴቶች ወንዙ እንደ ድሮው መስሏችሁ ፡ ጐርፍ እንዳይወስ ዳችሁ

አነ ሃበጦም ፡ ዝህብጦም ባዕለይ እፈልጦም
—እኔ ሃይለኛው ፡ የማሸንፋቸውን ራሴ አውቃለሁ

አነ ሕማቕ እየ ዝብል አይርከብ ፡ ምእንቲ ቀዳም
—ለቀዳሜ ሲል ሰነፍ ነኝ ፡ የሚል አይገኝም

አነ ምስ ዘንገይ ፡ ወርቂ ኮነ ምቹሉ ጎናይ ?
—እኔ ከዘንገይ ጋር እያለሁ የአጭሩ ድርሻ ወርቅ ሆነ

አነ ምስ ዝነግዶ ፡ ያሒት ኮነ መቼሎ ጉንዶ ፡ በለ ድኻ
—እኔ በምነግድበት ሰአት ፡ ውድ ሆነ ብረት ምጣድ ፡ አለ ድሃ

አነ ሞይተስ ፡ ዳንዴር አይትብቆላ በለት አድጊ
—እኔ ከሞትኩ ፡ ኮሸሽላም አይብቀል አለች አህያ

አነ ቀሚስ እሰናየላ ፡ ንሳ ነገር ትአልመለይ
—እኔ ቀሚስ እሰፋላታለሁ እሷ ነገር ትጠመጥምብኛለች

አነ ኣብዚ ንስኻ ኣብ ሽረ ፡ ብምንታይ ሰሚዕኻ ? ብወረ
—እኔ እዚህ አንተ ሽረ ፡ በምን ሰማህ ? በወሬ

አነ እገድድ ፡ ምሳኽ ዘኸድድ
—እኔ እብሳለሁ ፡ ካንቺ ጋር የምዘፍን

አነ ከምውዕለይ ፡ ደገዝማቲ ባዕለይ
—እኔ እንደ ውሴ ፡ ደጃዝማች ራሴ

አነ ክብል ኣብ ዕንፀይቲ ፡ ንሳቶም ክብሉ ኣብ ንዳእቲ
—እኔ ስል እንጨት ላይ ፡ እነሱ ሲሉ መደብ ላይ

አነ ክዛረብ አድጊ ይሃልል ፡ በለ ድኻ
—እኔ ስናገር አህያ ያናፋል ፡ አለ ድሃ

አነ ዝምዕዶ ንወደይ ፡ ዝሕዞ ወዲ ጎረቤተይ
—እኔ የምመክረው ልጄን ፡ የሚሰማው የጎረቤቱ ልጅ

አነ ዝብኢዶ ስሒተ ፡ ገፊሕ አፋፈተ
—እኔ ጅብ ፡ መች ሳትኩት ሰፊውን በር

አነ ዝዓርከለንስ ፡ ካብ ዝጥዕያ ዝዓብዳ ይበዝሓ
—እኔ ሚዜ የምሆንላቸው ፡ ከጤነኞቹ የሚያብዱት ይበዛሉ

አነ ዝዛረብ ሓንቲ ፡ ንስኻ እትዛረቦ አይቲ
—እኔ የምናገረው አንድ ፡ አንተ የምትናገረው የትናየት

አነ ዝገርመኒ ፡ ብአፈይ ደም እዩ ዘጉስዓኒ
—እኔን የገረመኝ ፡ በአፌ ደም ነው የሚያስተፋኝ

አነ ዝገርመኒ ፡ በፍንጫይ ደም ይወፀኒ
—እኔን የገረመኝ ፡ በፍንጭዬ ደም መውጣቱ

አነ ድኻ ፡ ቆለይ በዓል ጋዕሲ
—እኔ ድሃ ፡ ውቃቢዬ ባለ ጎፈሬ

አነ ፃዕ እንተነኸስኩ መላፀ ፡ እንተኸድኩ እቃዕ
—እኔ ጉንዳን ከተናከስኩ እንደምላጭ ፡ ብሄድ እውረገረጋለሁ

አነስ ማየይ ሰትየ ሓወይ እስሕን ፡ ጠላም ማሕላ ክንደይ ከይትድሕን
—እኔስ ውሃየን ጠጥቼ እሳቴን እሞቃለሁ ፡ መሃላ የምታፈርስ ከቶ
አትድንም

አነስ ተናገረ ብድሮ ብጥንቲ ፡ ንዘረባይ ገቢርክሙዎ ዘረባ ቐዘምቲ
—እኔስ ከድሮ ከጥንት ተናግራለሁ ፡ ንግግሬን ለቅሶ አደረጋችሁት
እንጂ

አነን ሓፂሩኒ እብል ፡ ንሱ ተጐልቢቡ ይስዕስዕ
—እኔ አጠረብኝ እላለሁ ፡ እሱ ተሸፋፍኖ እስክስታ ይወርዳል

አነን ሰአን ክዳነይ ፡ ዓሻን ሰአን ምኽዳና
—እኔ ልብስ በማጣቴ ፡ ሞኝ ባለመልበሷ

አነን በርበሬ ይእሪ ፡ ንሳ ጐበዝ ትሓሪ
—እኔ በርበሬ እለቅማለሁ ፡ እሷ ጎረምሳ ታማርጣለች

አነን ንስኻን አይመባህልትን ፡ ጣሳን ብርላን አይመሳብርትን
—እኔና አንተ እኩዮች አይደለንም ፡ ሸክላ ብርጭቆና ብርሌ አይሳበርም

አነን እሓባብር ፡ ንሳን ትፈናቲ ፡ ጥዕይቲ ድያዝ ሰበይቲ
—እኔ አስተባብራለሁ ፡ እሷ ትለያያለች ፡ ጤናማ ናት ወይ ይህች ሴት

አነን ከሓልፈለይ እብል ፡ አቦይ እዝጊ ዝሓለፈ ይቐፅር
—እኔ ያልፍልኻል እላለሁ ፡ እግዚአብሄር ግን ያለፈውን ይቆጥራል

አነን ዕንፀይቲ ይአሪ መድረሪና ፡ ንሳን ትሕዝ ቀታሊና
—እኔ እንጨት እለቅማለሁ ለእራታችን ፡ እሷ ግን ትይዛለች ገዳያችን

አነን ዕጭ ይአሪ መሕደሪና ፡ ንሳን ተመን ትሕዘልና መቐተሊና
—እኔ እንጨት እለቅማለሁ ለማደሪያችን ፡ እሷ ግን እባብ ትይዛለች መሞቻችን

አንን ፈረንካ ይኣሪ ፡ ንሳን ገብዝ ትሐሪ ፡ በለ በዓል ትሩቡሊ
—እኔን ፍራንክ እለቅማለሁ፡እሷ ገብረምሳ ታማርጣለች አለ ትሩብሊ
የነበረ ሰው

አንዶ ከይእክብ ፡ ንሰኻ ደሊኻ ከይትረክብ
—እኔ አልሰበሰብ ፡ አንተም ፈልገህ አታገኝ

አናፍራ ቆቻሕ ዘይፈልጥ ፡ አይሃዳናይን
—የቆቅን አበራረር የማያውቅ ፡ አዳኝ አይደለም

አንስቲ አይልምና ፡ ለሚነንክ አይስአና
—ሴቶች አይለምኑ ፡ ለምነውም አይጡ

አንስቲ እንተበዝሐ ፡ ቁራዕ ሓምሊ የሕርራ
—ሴቶች ሲበዙ ፡ የምንቸት ገመን ያጠነዙ

አንስቲ ካብ ዝብኢ ፡ ዝብኢ ካብ አንስቲ ይሃድሙ
—ሴቶች ከጅቦች ፡ ጅቦች ከሴቶች ይሸሻሉ

አንስቲ ፡ ወትሩ ናአሽቲ
—ሴቶች ፡ ወትሮውንም ትንሾች

አንስትስ ሰብአየን እምበር ፡ ሰብአይ ሰብአየን አይፈልጣን
—ሴቶች ባላቸውን እንጂ ፡ የባላቸው የበላይ አያውቁም

አንስትስ ክሓምያ ፡ ይጠምያ
—ሴቶች ሲያሙ ፡ ይራባሉ

አንበሳ እንታይ ይበልዕ?ተለቂሑ ፡ መንክ የኸፍሎ?መንክ ምስተዛረበ
—አንበሳ ምን ይበላል? ተበድሮ ፡ ማን ያስከፍለዋል? ማን ተናግሮት

አንበሳ ሰባሪ ፡ አምራ ተመራሪ
—አንበሳ በሰበረው ፡ አምራ ያማርኛል

አንበሳ አብ ዱሩ ፡ ፈላሲ አብ ደብሩ
—አንበሳ በዱሩ ፡ መነኩሴ በደብሩ

አንበሳ እንተ አረገ ፡ መግወት ፀናፀ ይኸውን
—አንበሳ ሲያረጅ ፡ የዝምብ መጫወቻ ይሆናል

አንበሳ እንድሕሪ አራጉ ፡ አሓ እኳ ነይገልባሉ
—አንበሳ ካረጀ ፡ ከብቶችንኳ አይሸሹትም

አንበሳ ዝሰበሮን ፡ ንጉስ ዝሰቐሎን ሓዶ
—አንበሳ የሰበረው ፡ ንጉስ የሰቀለው

አንበጣ በላዒ : ጐደቦ ተመራሪ
—አንበጣ በበላው : ፌንጣን ያማርሯል

አንበጣ ተመራሪ : ጐደቦ ወራሪ
—አንበጣ ተመራሪ ፌንጣ ወራሪ

አንበጣ አስፊራስ : ቆጫቆጫ
—በአንበጣ ተወርራ : ቂጣ ቂጣ

አንበጣ እንተጠፍአ : ጐደቦ ይበላለቅ
—አንበጣ ቢጠፋ : ፌንጣ ያጠቃል

አንብር ዝበልዎ ዘጥፍእ : ሃባ ክብሉዎ ክኸፍእ
—አስቀምጥ ያሉትን የሚያጠፋ : አምጣ ሲሉት ሊዋረድ

አንቱም ዓያሹ : አሕዋትዶ ይበኣሱ
—እናንተ ሞሾች : ወንድማማቾች ይጣላሉ ወይ

አንቲ ዓሻ ዘመን : ዋናኸ መን ?
—አንቺ ሞኝ ዘመን : ማነው ባለቤትኸ

አንታ ትማሊ ያምካ ዝሓዳርካ : ሎሚ ኸዓ ከምታ ትማልኻ
—አንተ ትናንትና ያምህን ያደርክ : ዛሬም እንደ ትናንትናህ

አንታ ንዓናይ : ደንጉየም ከይብሉና : ምስ አቶና ይአምኑና
—ኸረ እንሃድ ዘገዩ እንዳይሉን : ስንደርስ ያምኑናል

አንታ እትብሎ ጐይታ : ሰነ ዝዝራእ ባይታ፡አይኸለአና ይብሉ አቦታት
—አለኝ የምትለው ጌታ : በሰኔ የሚዘራ መሬት : አይንሳን ይላሉ
አባቶች

አንታ ድኻ አንታ ድኻ : ወትሩ ከም ድሮኻ
—አንተ ድሃ አንተ ድሃ : ሁልጊዜም እንደ ዱሮህ

አንታን ንዓላኻ : አንታን ንዓይላኻ
—አንተም ወደ ዓላ አንተም ወደ ዓይላ

አንታን አይትፍጋእ : አንታን አይትውጋእ
—አንተም አትፈንክት : አንተም አትውጋ

አንዲዱ ካብ ዘዕግበኒ : ክሳብ ዝዝሕል ይጥመየኒ
—እያቃጠለ ከሚያጠማበኝ : እስኪቀዘቅዝ ይራበኝ

አንድነት : የእቱ ናብ ገነት
—አንድነት : ያስገባል ገነት

አንጊህካ ዝኸድካዮን ፡ ብንኡስካ ዝወለድካዮን ፡ እናሓደረ የሐጉስ
—በጥዋቱ የሄድከው መንገድና፡በልጅነትህ የወለድከው ልጅ፡እያደረ
ያስደስተሃል

አንጭዋ ሓለፈት ፡ ድሙ ተዓንቀፈት
—አይጥ አለፈች ፡ ድመት ተደናቀፈች

አንጭዋ ተዓንቀፈት ፡ ድሙ ፀደፈት
—አይጥ ተደናቀፈች ፡ ድመት ገደል ገባች

አንጭዋ ትሕለፍ ፡ ምእንቲ ሞጎጎ
—አይጥዋ ትለፍ ፡ ለምጣዱ ሲባል

አንጭዋ ክልተ ዓንዴል
—ባለ ሁለት መርዝ ጉድጓድ አይጥ

አንጭዋ ወራሪት ፡ ዋሪ ተመራሪት
—አይጥ በወረረች ፡ ወማይ ትማረራለች

አንፈስካያ ፡ ንመን ደሊኻያ
—ተንፈስካት ፡ ለማን ልትነግር ነው

አእዋም እንተጠፍአ ፡ ቈጣቁጢ ይወፀ
—ዛፎች ቢጠፉ ፡ ቁጥቋጦች ይወጣሉ

አኩኡ ዝመስል ሰብ ይመስል ፡ አቡኡ ዝመስል እዝጊ ይመስል
—አጎጉቱን የሚመስል ሰው ይመስላል ፡ አባቱን የሚመስል እግዚአ
ብሔርን ይመስላል

አኮይ አኮይ በለኒ ፡ ደስ ክብለኒ
—አጎጉቱ አጎጉቱ በለኝ ፡ ደስ እንዲለኝ

አኸላባት መአስ ይበአሱ ፡ ነዛብእ ሰጉጉም ምስተመልሱ
—ውሾች መች ይጣላሉ ፡ ጅቦችን አባረው ሲመለሱ

አኸያ ፡ አዲአ ሪኢኻ ተዋገያ
—አህያን ፡ እናትዋን አይተህ ግዛት

አኾልስኒ ፡ ጭሕመይ አይትልከይኒ
—አጉርሺኝ ፡ ጢሜን አትንኪኝ

እወትገኒ ዝበለ አይተሓረድ ፡ ፀሓይ ዝፅሎ አይጋረድ
—ማዥራቴን ላጨኝ ያለ አይታረድ ፡ ፀሃይ የሚሞቅ አይጋረድ

አዋጅ ንጉስ ከም ሓዊ የሕርር ፡ ከም ማይ የቆርር
 —የንጉስ አዋጅ እንደ እሳት ያቃጥላል ፡ እንደ ውሃ ያበርዳል
 አዋጅ እንተንገሩ ፡ ብዙሕ እዩ ምኽሩ
 —አዋጅ ቢያስነግሩ ፡ ብዙ ነው ምክሩ
 አውራሻ ሽመኒ ፡ ዘሪፈ ከብልዓካ
 —አስወርተህ ሹመኝ ፡ ዘርፌ አበላሃለሁ
 አውያት ንእዝኒ ፡ ንብዓት ንዓይኒ
 —ኡኡታ ለጆሮ ፡ እምባ ለአይን
 አውያት ንእዝኒ ፡ ደም ንዓይኒ
 —ኡኡታ ለጆሮ ፡ ደም ለአይን
 አውያት ግበር አብ መን ? አብ ዝሰምዕ
 —ኡኡ በል ማን ጋ ? ለሚሰማ
 አዲንቲ ባይቶ ፡ ብርኪ ይሰብር
 —የሸንጎ አይን ፡ ጉልበት ይሰብራል
 አዚርካ ልበስ ፡ አይንዓለባን ንዘረባ
 —አዙረህ ልበስ ፡ ለጨርቅ ሳይሆን ለወሬ
 አዛዚ ፡ ናዛዚ
 —አዛዥ ፡ አናዛዥ
 አየብስላን እንተበልካየንስ ፡ አየምግጋን
 —አያበስሉም ስትላቸው ፡ አያንገረግቡም
 አያ እክለ የአይ ተኹሲ ለሚዱ አ ! ንዓና መሰንበዲና ንዕኡ መወድእ
 ባሩዱ
 —ጋሼ እክሌ ተኹስ ለምደዋል ፡ ለኛ ማስበርገጊያ ለሱም ባሩድ
 መጨረሻ
 አያ ዘይኮነካ ፡ አያ የሕድገካ
 —መከታ ሳይሆንህ ፡ መከታህን ይነጥቀሃል
 አያኝ ርእዮም ፡ አፍካ ይስዕሙኝ
 —አባትህን አይተው ፡ አፍህን ይስሙሃል
 አያይ ከሎኒ ፡ ዝኸውንዶ አልዩኒ
 —አባቴ እያለልኝ ፡ ምን እሆናለሁ
 አይሓኸሉ ፡ አይምሳሩ
 —ከዛቢያውም ከመጥረቢያውም ሳይሆን ቀረ

አይ ምእንቲ ቆስጠይ እንድየ ዝዓመስኩ በለት ጤል
—ለሆዴ ስል ነው የታመምኩት አለች ፍየል

አይህበካን ዘመድ ፡ ይህበካ ዘመን
—ዘመድ የማይሰጥህን ፡ ዘመን ይሰጥሃል

አይለዓልን ሐማድ ፡ ይለዓል በዓል ሐመድ
—አመዳም አይነሳም ፡ ባለ አፈር ይነሳል

አይላፀን ዝበለ ፡ ቁማል ይውድእዎ
—አልላጭም ያለ ቅማል ይበላዋል

አይምስ እንዳ አቶ ገ/ማርያም አይምስ እንዳ አቶ ካሕሱ ምናምን
አጥፊኡዋ ነበሱ

—ከነ አቶ ገ/ማርያም አልሆነ ወይ ከነአቶ ካሕሱ ፡ በከንቱ ጠፋች ነፍሱ

አይምስአም አይምሳና ፡ መንጎመንጎ ምናምና
—ከነሱም ከኛም ጋር ሳይሆን አጉል ቀረ

አይስማዕን ኢልካ አይትዛረብ ፡ እዝኒ አለዎ ገረብ
—አይስማም ብለህ አትናገር ፡ ጫካም ጀሮ አለው

አይስጋ አምላኸ ፡ አይስጋ ምራኸ
—ወይ ስጋ ወደሙ አይደለ ፡ ወይ የጥጃ ስጋ አይደለ

አይቀሚስካን ቀሚስ መኳንንቲ ፡ አምብረሎም አይትፀይቅሎም
—ያንተ ቀሚስ አይደለም የመኳንንቶች ነው ፡ አስቀምጥላቸው
አታበላሽባቸው

አይበላዕ ፡ እንጀራ ጀላዕ
—አይበላ ፡ የለምበጫም እንጀራ

አይበልዐ አይሰተ ፡ ጐንደር ከይዱ ሞተ
—አልበላ አልጠጣ ፡ ጐንደር ሄዶ ሞተ

አይበልዓን ስማተን ፡ መን ይውድኦ እኸላተን
—አይበሉም ነው ስማቸው ፡ እህላቸውን ማን ይጨርሰዋል

አይበልዓኪ ፡ ንበላዒ አይህበኪ
—አልበላሽ ፡ ለበይም አልሰጥሽ

አይተላምዶ መደረ ፡ በሎ ብዳንደረ
—ቀልድ አታስለምደው ፡ በኮሸሽላ በለው

አይተርአ. ፀባ : አይተርአ. ማይፀባ
—ወተትም አታሳይ : አንትም አታሳይ

አይተብርሀ : ከየብርሀልካ
—አታብራ : እንዳያበሩበህ

አይተእትወኒ እምበር : ውፃእስ የዳዲ
—አታስገባኝ እንጂ : ውጣልኝ ማለትስ ያስቸግርሃል

አይቱብ : እንድዩ ዘተባትብ
—መቸኮል ነው እኮ የሚያደናብረው

አይትሃብ አይትለግስ : ዕድል ባዕላ ትገስግስ
—አትስጥ አትለግስ : ዕድል ትገስግስ

አይትመካሕ በዓል አሓ : ሰነ ከላ ብነዋሐ
—አትመካ ባለ ከብት : ስኔ እያለ በረጅሙ

አይትርአ ናይ ዓዘቦ : ርአ ናይ ዓንተቦ
—የዓዘቦውን አትይ : የበፊቱን እይ

አይትስራሕ : ተቐራሕ
—አትስራ : ተመረጥ

አይትሸገር ንቐዳድሞ : ዘይተርፍ እዝጊ ዝአመሞ
—አስቀድመህ አትቸገር : እግዚአብሔር ያለው ላይቀር

አይትበል ገብገብ : ዋልታኻ ተአንገብ
—አትፍራ : ጋሻህን አንግብ

አይትበል : ግበር
—አትበል : አድርግ

አይትብላዕ'ሞ : አይትፍራሕ
—አትብላና : አትፍራ

አይትንፍዑ ደአ መርገም እምበር : አይትብዝሐስ አይመርገም?
—አትጎብዙ ማለት ነው እርግማን እንጂ : አትባዙስ እርግማን አይደለም

አይትኹራዕ ስገም : ሓምሊ ብዘውዕኦ ፀገም
—አትኹራ ገብስ ጎመን : ባወጣው ችግር

አይትውለደኒ ብስጋ : አይትንፀፈኒ ብአልጋ
—በስጋ አትውለደኝ : በአልጋ አትካፈለኝ

አይትዋጋእ ብብረት ፡ ተዋጋእ ብሰንሰለት
—አትዋጋ ብብረት ፡ ተዋጋ ብሰንሰለት

አይትዋጋእ ብስሐለት ፡ ተዋጋእ ብሰንሰለት
—አትዋጋ ብስለት ፡ ተዋጋ ብሰንሰለት

አይትውዓላ ከይትውዕለካ ፡ አይትስሐላ ከይትሓርደካ
—አትዋልባት እንዳትውልብህ ፡ አትሳላት እንዳታርድህ

አይትዳህልል ፡ ከይብሉኻ ዕንክሊል
—አትሞኝ እንዳያንከራትቱህ

አይትጥለም አማኒኻ ፡ ከይጠልመካ ፈጣሪኻ
—አትከዳ አማኝህን ፡ እንዳይከዳህ ፈጣሪህ

አይትፅልአኒ ብወረ ፡ ብጀካ ብተነፀረ
—ካላረጋገጥክ በወሬ ፡ አትጥላኝ

አይትፅልእዎ አይትፀላልእዎ ፡ ዘመኑ እዩ ሂቡዎ
—አትጥሉት አታጥላሉት ፡ ዘመኑ ነው የሰጠው

አይትዕባሕ ተበልኩዎስ ፡ ይግሕጥጦሎ
—ወጥ አታውጣ ብየ ብለው ፡ ይዝቀዋል

አይትፍሪህ ካብ ሹም ፡ እንበለ ካብ ሕሱም
—ጨካኝን እንጅ ሹም ፡ አትፍሪ

አይነበርኩን በላ ፡ ንሕስምቲ መዓልቲ
—ለክፉ ቀን ፡ የለሁም በላት

አይንገዝጊ ፡ አይንስም እዝጊ
—ለእግዚአብሔርም ለስመ እግዚአብሔርም አይደል

አይንጐራራሕ ፡ ንገራራህ
—አንተናኮል ፡ እንተዛዘን

አይእኸልን ፡ ንባዕላ ጥዕምቲ
—ከእህል አይደለም ራዕ ጣፋጭ ናት

አይከመዴኝን ፡ ዕዳጋኝ ዝሃበካ
—እናትህ እንዳለችህ ሳይሆን ፡ ገበያ እንደሰጠህ ነው

አይከምዳስካን ፡ ከም ግምባርካ
—እንደ ዳስህ አይደለም ፡ እንደ ግንባርህ ነው

አይከምግብርኻን ፡ ከምዕራፍካ

—እንደተግባርህ ሳይሆን ፡ እንደዕሁፍህ

አይካህነይን እብሎ የናዝዘኒ ፡ አይሰብአየይን እብሎ የዕብደኒ

—የኔ ቁስ አይደለህም እለዋለሁ ያናዝዘኛል ፡ ባሌ አይደለህም እለዋ
ለሁ ያሳብደኛል

አይካብ ባይታ ፡ ካብ ባይቶ

—ከመሬት አይደል ፡ ከሸንጎው ነው

አይካብ ምዕዳልካን ፡ ካብ ዕድልካ

—ስለሰጠህ ሳይሆን ፡ ከእድልህ ነው

አይዕሞኸ ከም ማይ ፡ አይቁንጠር ከምሰማይ

—አይጨበጥ እንደውሃ ፡ ዓይቆነጠር እንደ ሰማይ

አይደቂስ ጠሪጠ ፡ አይጥሒን አውሪደ

—ተኝቼ አልፈሳሁ ፡ ፈጭቼ አላወረድኩ

አይፀባ ፡ አይማይፀባ

—ወተትም ፡ አንትም አይደል

አይፈልጥን ፡ አቐቲላ አይትፈልጥን

—አላቅም ፡ አስገድላ አታውቅም

አደሂባ ብኢዳ ፡ ትልምን ተመሊሳ ካብ ወዳ

—እናት ሰጥታ በእጇ ትለምናለች ተመልሳ ከልጇ

አደ ምስሊ ንዓኸ ይመስል

—የናት ምስል ፡ ራሷን ይመስላል

አደ ቕንፍዝ ከመይ ጌርኪ ትሓቕፍዮም? ከከምገፃም

—የጃርት እናት እንዴት አድርገሽ ታቅፍያቸዋለሽ? እንደየ ሁኔታቸው

አደ ቕንፍዝ ከመይ ጌርኪ ትልሕስዩም? ከከምገፃም

—የጃርት እናት እንዴት አድርገሽ ትልሺያቸዋለሽ? እንደ ሁኔታቸው

አደ እንተሰአነት ፡ እምኒ

—እናት ካጣች ፡ ድንጋይ

አደ ኩሉ ትሓብእ? ሞ ፡ ሐበላ ዓይንስ አይትሓብእን

—እናት ሁሉን ትደብቃለች ፡ የአይን ሐበላ ግን አትደብቅም

አደ ዓሰርተ ፡ ዝብኢ በልዓ

—የአስሮችን እናት ፡ ጅብ በላት

አደልዲልካ ኾልሰ ፡ ናብ ወገንካ ምልሰ
—አመቻችተህ ጉረሰ ፡ ወደ ወገኖችህ ምልሰ

አደባባይ ፡ አይፈቱን አባይ
—አደባባይ ፡ አይወድም አባይ

አደን ጓልን ፡ ልቆሐይ ልቃሕኪ ከይተባሃላ ይማለላ
—እናትና ልጅ ብድሬ ብድርሽ ፡ ሳይባባሉ ይመላለሱ

አደይ መግደላዊት ፡ ካብ ክልተ ደቃ መዳለዊት
—እትየ መግደላዊት ፡ ከሁለት ልጆቿ ታዳላለች

አደይ ማርያም ዝፍረሐስ ፡ ብመብረቕ ዝቐትል ወዲ አልዩወን
—እምየ ማርያም የምትፈራው ፡ በመብረቅ የሚገድል ልጅ ስላላት

አደይ አደ ትጂን ፡ እንተትትሐዛስ የለን አማን
—እናቴ የቱሃን እናት ፡ ከተያዙማ ማምለጫ የለም

አደይ አደ ቐንጨ ፡ ደመይ ከይረአኽ አይትቐበጊ
—እናቴ የቀንጫ እናት ደመን ሳታዩ ተስፋ አትቁረጨ

አደይ ኢታይ ፡ ቅጡፍ መሸላ ይሕልዋ
—እማሆይ የተቆረጠ ማሸላ ይጠብቃሉ

አደይ እንተፈትየንሲ ፡ አርባዕተ እግረን
—እናቴ ከወደዱማ ፡ አራት እግራቸው

አዲአ ሓዲጋ ፡ ሓፍቲዲአ ትናፍቆ
—እናቷን ትታ ፡ አክስቷን ትናፍቃለች

አዲአ መራቂት ፡ ጓላ አሜን በሃሊት
—እናቷ መራቂት ፡ ልጇ አሜን ባይ

አዲአ ከላ ፡ ሓፍቲዲአ ትፅውፅ
—እናቷ እያለች ፡ አክስቷን ትጠራለች

አዲአ ከላ ፡ ሓፍቲዲአ ትፈቱ
—እናቷ እያለች ፡ አክስቷን ትወዳለች

አዲአ ክትህብ ዘይረአየትስ ፡ ሓማታ ክትህብ ርእያ ተሓኒቃ ሞተት
—እናቷ ስትሰጥ ያላየች ፡ አማቷ ስትሰጥ አይታ ታንቃ ሞተች

አዲኡ ዝፀልኦ ፡ አደማቱ ይፀርፍ
—እናቱን የሚጠላ ፡ የሰው እናት ይሰድባል

አዳኝኝን ፡ ሎሚ ንዓይ ፡ ፅባሕ ንዓኝን
 —ንደኛዬ ፡ ዛሬ ለኔ ፡ ነገ ለእርስዎ
 አዴኝ ትብሎ አይግበረልካ ፡ ሰበይትኝ ትብሎ ይግበረልካ
 —እናትህ የምትለውን አያድርግብህ ፡ ሚስትህ የምትለው ያድርግልህ
 አዴኝ አይከምዝበለትካን ፡ ዕዳጋኝ ከምዝገበካ
 —እናትህ እንዳለችህ ሳይሆን ፡ ገበያህ እንደሰጠህ
 አዴኝ ዘምፅአትልካ አቦይ በል ፡ ዕድልካ ዝገበካ ናተይ በል
 —እናትህ ያመጣችልህን አባቴ በል ፡ እድልህ የሰጠህን የኔ በል
 አዴኝ ፀማም አይትለደልካ ፡ ተዛሪብካዩ ዘይሰምዐካ ተቃሊስካዩ
 ዘውድቸካ
 —እናትህ ደንቆሮ አትውለድብህ ፡ ተናግረህ አታሰማው ታግለህ
 አትጥለው ፡
 አዴኝስ ለባም ነበራ ፡ ንስኺኝ ናይ መን ወሰድኪ
 —እናትኸ አስተዋይ ነበረች አንቺስ ፡ በማን ወጣኸ
 አድቂቸካ እትመትሮን ፡ ማርሚርካ እትገብሮን ፡ እቲ አይሓንቐ እቲ
 አይሓምቐ
 —አድቅቀህ የምትከትፈውና መርምረህ የምታደርገው፡ ያኛው አያ
 ንቅ ያኛውም አይከፋ
 አድገይ እንታይ ገርካ? ባዕለይ ደኣ ንዝብኢ ሂበካ
 —አህያየ ምን አደረግከ? ራሴ ለጅብ ሰጥቼህ
 አድጊ ማእምንስ ያኢ ፡ ሓደ እዝኑ ሰቋር
 —የመበለት አህያ ፡ አንድ ጀሮው ሽንቁር
 አድጊ ምስ ወለደት ፡ ዓረፈት
 —አህያ ሰትወልድ ፡ አረፈች
 አድጊ ሞተ ኢልካ ፡ ዕዕነትን ጉዕዞን አይተርፍን
 —አህያ ሞተ ትብሎ ፡ ጭነትና ጉዞ አይቀርም
 አድጊ ሞይታ ፡ ከራፍ ከራፍ ኡብ ዓመታ
 —አህያ በሞተች በአመቷ ከር ከር
 አድጊ ሰቢሒ ስጋ አይኸን ፡ ጓና ፈትዩ ሓውካ አይኸን
 —አህያ ሰብቶ ስጋ አይሆን ፡ ባዳ ወዶ ዘመድ አይሆን

አድጊ ሰብሐ ፡ እንተዘይተበልፀግሞ እንታይ ረብሐ
—አህያ ሰባ ፡ ካልተበላ ምኑን ረባ

አድጊ ሳልሳይ ርእሳ እንተጥነት ፡ ዝብኢ ዝኸለላ አይመስላን
—አህያ ሶስት ራሷን ስትሆን ፡ ጅብ የሚችላት አይመስላትም

አድጊ ተማህሊላ ፡ በላዒኣ አውረደት
—አህያ ተማልላ ፡ በይዋን አወረደች

አድጊ ንአድጊ እንተተናድሐ ፡ ኣብ ሞት ነይባፅሐ
—አህያ ለአህያ ቢራገጡ ፡ እስከሞት አይደርሱም

አድጊ ንአድጊ እንተተኳደሩ ፡ ኣስናኖም ነይሳበሩ
—አህያ ለአህያ ቢራገጡ ፡ ጥርስ አይሳበሩ

አድጊ ንዝገበረካ ፡ ጠይቂ ግበሮ
—አህያ ላደረገህ ፡ መደላደል አድርገው

አድጊ ኣብ ምእራጋ ፡ መስከብ ትወልድ ዒሉ ሓዲጋ
—አህያ በስተርጅናዋ ፡ ውርንጭላ ትታ የእንግዴ ልጅ ትወልዳለች

አድጊ እንተሓበጠ ፡ በቐሊ ተኩስ
—አህያ ቢያብጥ ፡ በቅሎን ተኩስ

አድጊ እንተሓፀብካየ ናብ ሓመዱ ፡ ዓሻ እንተመዓድካየ ናብ ልማዱ
—አህያ ብታጥበው ወደ አፈሩ ፡ ሞኝ ብትመክረው ወደ ልማዱ

አድጊ እንተ ዓወረት ፡ ሰበይቲ እንተዘወረት ፡ ኣብዚ እኔኻ ክልተ
ሕራርት
—አህያ ከታወረች ፡ ሴት ከዞረች ፡ ይኸ ነው ሁለቱ መቃጠል

አድጊ እንተዚሓልም እንታይ ምሓለመ ? ጨው ዝመልኦ ስገምን
ሓሰርን ምሓለመ

—አህያ ቢያልም ምን ያልም ነበር? ጨው የሞላበት ገብስና ሳር

አድጊ እንተፀገበ ናብ ሸኻ ፡ ባርያ እንተፀገበ ናብ ርእሰኻ
—አህያ ከጠገበ ወደ መስክ ፡ ባርያ ከጠገበ ወደ ራስ

አድጊ ከም እትሕለብ ፡ ቀቅድሚ አሓ ትቐለብ
—አህያ እንደምትታለብ ፡ ከከብቶቹ ፊት ፊት ትሄዳለች

አድጊ ከም ኣቡኡ ይፍርጥጥ ፡ ዝብኢ ከም ኣቡኡ ይዝርጥጥ
—አህያ እንደአባቱ ይፈረጥጣል ፡ ጅብ እንደ አባቱ ይዘረጥጣል

አድጊ ካብታ ሞታ ፡ ትገድድ እታ ምጉታታ
—አህያ ከመሞቷ ፡ ይብሳል መግብቷ

አድጊ ክሳብ ተልግዕ ዐኒሓ ፡ ክሳብ ትወልድ ምዕናሕ ሰኣነት
—አህያ እንገር እስከምትታለብ ቆይታ ፡ እስከምትወልድ መታገስ
ተሳናት

አድጊ ክትፀግብ ፡ ኣቡኑ ዘበሰማያት ትደግም
—አህያ ስትጠግብ ፡ ኣቡኑ ዘበሰማያት ትደግማለች

አድጊ ዘይብሉ ፡ በቐሊ ይንዕቐ
—አህያ የሌለው ፡ በቅሎ ይንቃል

አድጊ ዘጥፍኦ ፡ ዳውላ ገሊፁ ረኣየ
—አህያ ቢጠፋው ፡ ዳውላ ገልጦ አየ

አድጊኳ ፡ ወሊዳ ተብሪ
—አህያ እንኳን ወልዳ ታርፋለች

አድግስ ፡ ልባ ርእዩ ቀርኒ ኸልኦ
—አህያ ልቧን አይቶ ቀንድ ነሳት

አጅቦ ርእዮም ብራሕ ይደፍኡ ፡ ጓና ፈተወኒ ኢሎም ሰቦም ይፀልኡ
—አይብ አይተው አራራ ይደፋሉ ፡ ባዳ ወደደኝ ብለው ዘመዳቸውን
ይጠላሉ

አጅቦ አብኡ ኣሎ ፡ ዱባ አብኡ ኣሎ ካባኻ በሎ
—አይብ እዛው አለ ፡ ዱባም እዛው አለ ካንተ ነው በለው

አጅኻ ዳሕረዋይ ፡ ብኣሰር ቀዳማይ
—የፊተኛውን ዱካ አይተህ ፡ ተበረታታ

አጋንእ እንተተሰበሩ ፡ ሳራሙ አጋንእ ገበሩ
—ጋኖች ቢሰበሩ ፡ ገምቦዎች ጋንኖች ሆኑ

አጓጉል ፍቐሪ መናቐሪ ፡ ሕማቕ ማሕረስ ተሓግ መነደሪ
—አጉል ፍቐር ያመናቅር ፡ መጥፎ እርሻ ሰርዶ ያፋፋል

አግራድ ፀለማ ይብሉና ፡ ምስኣተና ይኣምኑና
—ልጃገረዶች ኮበለሉ ይሉናል ፡ ከገባን በኋላ ግን ያምኑናል

አግራድ ፀለማ ፡ ሰኣን ዝላቐማ
—ልጃገረዶች ኮበለሉ ፡ ስላልተሰባሰቡ

አግባእና ግብሪ ይተክል ፡ አግባእና ግብሪ ይነቀል
— ግብር በሆሳእና ይተክል ፡ በሆሳእና ይነቀል

አግፊሕካ መጉት ፡ ቅሩብ ክትረክብ
— ሰፋ አድርገህ ሞግት ፡ ትንሽ እንድታገኝ

አግፊሕካ ካብ ምሕራስ ፡ ካብ በላዕተኛ ምኞናስ
— በሰፊው ከማረስ ፡ ከበላተኛ መቀነስ

አጎስማ ቐሺ ፡ ጥንቅሊዒት ይቆርብ
የቄስ የእህት ልጅ ፡ ተንጋሎ ይቆርባል

አጎስማ ፡ በላዕ ጥዑም ፈዳይ ሕሱም
— የእህት ልጅ ፡ ጥሩ በልቶ መጥፎ ይመልሳል

አጣል ዓቢደን ፡ ሓዊ አንበድቢደን
— ፍየሎች አበዱ ፡ እሳት አቀጣጠሉ

አጣል ምግ ፡ ሰአን ዘላቆማ
— ፍየሎች ባለመቀነጣጠባቸው ምግ

አጥቢቆ ዝጥይቆ ፡ ሞት አዲኡ ይርዳእ
— አጥቢቆ ጠያቂ ፡ የናቱን ሞት ይረዳል

አጥረውለይ ኢላ ፡ ድሙ ተኻሕላ
— አማረብኝ ብላ ፡ ድመት ተኳለች

አጥፊክ ኢልካ አይትጨነቆ ፡ በዲለ ኢልካ አይትተሐነቆ
— አጠፋሁ ብለህ አትጨነቅ ፡ በደልኩኝ ብለህ አትታነቅ

አፀቢቆና አይንበኣስ ፡ እንተተዓረቆና ከይንጠዓስ
— በጣም አንጣላ ፡ ከታረቅን እንዳይቆጩን

አፀብቆ ዝበልዎ አየኸፍእ ፡ አቀምጥ ዝበልዎ አየጥፍእ
— አሳምር ያሉት አያበላሽ ፡ አስቀምጥ ያሉት አያጥፋ

አፈን ዕንቀ፡ ከብደን ንፍቂ
— አፋቸው ጠባብ ፡ ሆዳቸው ሰፊ

አፈን ጨለ ፡ ኢደን የለ
— አፋቸው ጮማ ፡ ተግባር የለ

አፈን ፀቢብ ፡ ጐሮሮአን ገፊሕ
— አፋቸው ጠባብ ፡ ጐሮሮአቸው ሰፊ

አፈይ ስቕ አሉ ፡ ወየ አደይ ይኳለስሉ
—አፌ ዝም ብሎ ፡ እጄን ይጎራረሱበታል

አፋ ምሳና ፡ ልቡ ምስፀላእትና
—አፋ ከኛ ፡ ልቡ ከጠላቶቻችን

አፋ ምሳይ ፡ ልባ ምስ ደበሳይ
—አፋ ከኔ ፡ ልቧ ከደበሳይ

አፍ መቃባጠሪ ፡ ቶማም
—የተለማማጭ አፍ ፡ ጠማማ

አፍ ፡ ምንቀኛ ኸብዲ
—የሆድ ምቀኛው አፍ ነው

አፍ አይፅረፍ ፡ ኢድ አይግረፍ
—አፍ አይሰደብ ፡ እጅ አይገረፍ

አፍ ክዛረብ ፡ ልቢ ይንፅቅ
—አፍ ሲናገር ፡ ልብ ይንቃል

አፍ ዘለዎ የናግር ፡ እግሪ ዘለዎ ይሓንግር
—አፍ ያለው ይናገር ፡ እግር ያለው እንኮኮ ይበል

አፍ ዘለዎ ጣፍ ይቆሉ ፡ ስራሕ ዝሰኣነ ንል በረኻ ይሕሉ
—አፍ ያለው ጤፍ ይቆላል ፡ ስራ ያጣ ጦጣ ይጠብቃል

አፍ ዝበልዎ እምበር ፡ ዘይበልዎ አይጐስዕን
—አፍ የበላውን እንጂ ፡ ያልበላውን አያገሳም

አፍ ደራፋይ ፀራፋይ ፡ አፍ ቀልጣፋይ ከላፋይ
—የዘፋኝ አፍ ይሳደባል ፡ የችኩል አፍ ጥልቅ ይላል

አፍተልቲ ምስ ዝሓብራ ፡ አንበሳ ይኣስራ
—ድር ቢያብር ፡ አንበሳ ይስር

አፍካ አይፃረፍ ፡ ኢድካ አይጋረፍ
—አፍህ አይሳደብ ፡ እጅህ አይጋረፍ

አፍካ እተዛረበልካ ፡ እግርኻ ዘምፀአልካ
—አፍህ የተናገረልህ ፡ እግርህ ያመጣልህ

አፍካስ ብልዓሉ እምበር ፡ አይትፅረፈሉ
—አፍህን ብላበት እንጂ ፡ አትሳደብበት

አፍንጫ እንተተሃርመት ፡ ዓይኒ ትነብዕ
—አፍንጫ ሲመታ አይን ያለቅሳል

አፎም ምስሐ ፡ ልቦም ሰስሐ
—አፋቸው ቅቤ ፡ ልባቸው እሾኽ

እሂን ልመዳ ፡ ዘረባ ክትለምዳ
—እህ ልመዱ ፡ ንግግር እንድትለምዱ

እህ ! በለ ጣፍ ዝሃንኩተ
—እህ ! አለ ፡ ጤፍ ያንኩተ

እህህታ ፡ የርክበልካ ብቐስታ
—እህህ ማለት ቀስበቀስ ይደርስብሃል

እልልታ ፡ ንደስታ
—እልልታ ለደስታ

እልይ ከይብላ ፡ መጎጎአን ይሰብራ
—ዘወር እንዳይሉ ፡ ምጣዳቸውን ይሰብራሉ

እሕሕ እናበላ ፡ ቁራዕ ሓምሊ ይውድኦ
—እህህ እያሉ ፡ ምንቸት ሙሉ ጐመን ይጨርሳሉ

እሕሕ ፡ ዘይተሰርነቐ ይኸእላ
—እህህ ማለትን ፡ ትን ያላለው ይችልበታል

እምቢተይናን ስንቅን ፡ እናሐደረ ይቐልል
—እምቢተኛና ስንቅ ፡ እያደር ይቀላል

እምባ መፀግዒ ፡ ምስ መሰልዒ
—እምባ መጠጊያ ፡ ቁና ማከፋፈያ

እምባ መፀግዒ ፡ ሜዳ መሳፍሐ
—እምባ መጠጊያ ፡ ሜዳ መዘርጊያ

እምባ አይድዎቦ ፡ ባሕሪ አይቅደዶ
—እምባ ወሰን አይደረግበት ፡ ባህር አይከፈል

እምባ ንዕንዓት ፡ ማይ ንዕምኣት
—እምባ ለዕናት ፡ ውሃ ለጥማት

እምባሕ በልለይ እምበር ፡ እንጣጢዐይ አይፀብሕን
—እምቧ በይልኝ እንጂ ፡ የተልባ ወጥ አልበላም

እምነት ፡ ፅኑዕ ብረት
—እምነት ፡ ፅኑ እንደ ብረት

እምኒ ብአኸ ሓፈርና፡ አብ ማይ አእቲዮምኺ አይትትርክሲ አብ ሓዊ
አእቲዮምኺ አይትነኸሲ
—ድንጋይ ባንቺ አፈርን ፡ ውሃ ውስጥ ቢከቱሽ አትርሺ ፡ እሳት ውስጥ
ቢከቱሽ አትነጂ

እምኒ ተተሰከምካዮ ይኸብደካ ፡ እንተሰንደኻዮ ይሰብረካ
—ድንጋይ ብትሸከመው ይከብደሃል ፡ ብትወረውረው ይሰብረሃል

እምኒ እንተወደቅካ ይትሰብረካ ፡ እንተወደቅካት ስብረካ
—ድንጋይ ብትወድቅበት ይሰብረሃል ቢወድቅብህ ይሰብረሃል

እምኒ ግራቱ ዘይአሪ ፡ ክልተ ብኡሳት ዘይዓርቕ ፍፁም አረ ደብሪ
—የእርሻውን ድንጋይ የማይለቅም ፡ ሁለት ጥለኞች የማያስታርቅ
አውሬ ነው

እምኒ ፀብለል በለ ፡ ኩቦ ጠሓለ
—ድንጋይ ተንሳፈረ ፡ ኩብት ሰመጠ

እምኒ ፈራሕ ፡ ዓሰርተክልተ
—የፈሪ ድንጋይ ፡ አስራሁለት

እርጋን መፃኣ መሓሕል ዘይብሉ ፡ አይትሕጎም አይትኸልሐሉ
—እርጅና መጣ መግደርደር የሌለበት ፡ አትታገም አትበጣበት

እሱር ናይ ልቡ ይዛረብ እሞ ፡ ዝኣምኖ የብሉን
—እስረኛ የልቡን ይናገራል ፡ ግን የሚያምነው የለም

እሳ ፈስፋስ ፡ መዋዕልታ ንፋስ
—እሷ ውሸታም ፡ አብረዋት የሚውሉ ነፋስ

እሰሲ ዝበለ ተዓጊሱ ፡ እፀድቕ ዝበለ መንኸሱ
—እደግሳለሁ ያለ ታግሶ ፡ እፀድቃለሁ ያለ መንኸሱ

እስክስ ኢልካ አይደርፍን ፡ ግበርለይ ኢልካ አይሰበይትን
—እስክስ ብሎ ዘፈን የለም ፡ ስሪልኝ ተብሎ ሚስት የለም

እሾኸ ፡ ብበላሓ ትፍጠር
—እሾህ ፡ ሹል ሆና ትፈጠራለች

እሾክ ብብልሒ ፡ ክፍአት ብጉርሒ
—እሾህ በሹልነት ፡ ክፋት በብልጦት

እሾኽ ብእሾኽ ይንቀስ ፡ ነገር ብነገር ይውቀስ
—እሾህ በእሾህ ይነቀሳል ፡ ነገር በነገር ይወቀሳል

እሾኽ ብእሾኽ ይወፅእ ፡ ሰብ ብሰብ ይመፅእ
—እሾህ በእሾህ ይወጣል ፡ ሰው በሰው ይመጣል

እሾኽ ብእሾኽ ይወፅእ ፡ ስም አይተኸፍእ
—እሾህ በእሾህ ይወጣል ፡ ስም አታጥፋ

እሾኽ ንረጋግሎ ፡ ነገር ንመሃዚሎ
—እሾህ ለረጋጩ ፡ ነገር ለጀማሪው

እሾኽ ፡ አመላ አይትገድፍ ፡ ትነድፍ
—እሾህ ፡ አመሊን አትተው ፡ ትወጋለች

እሾኽ ዘይብላ ዓዲገዳ ፡ እሾኽ ጐቲቶም የምፅአላ
—አዲገዳ እሾህ የላት ፡ እሾህ ጐትተው ያመጡባት

እቐትል ዝበለ መንገኛ ፡ እበልፅ ዝበለ ዳኛ
—እገድል ያለ መጋኛ ፡ እበላ ያለ ዳኛ

እቐድም እምበር ፡ መልክፅ ጉያዶ አለዎ
—ልቀደም እንጂ ፡ የሩጫ መልክ አለው ወይ

እበልፅ ዝበለ ፡ ገደል አፋ
—እበላለሁ ያለ ፡ አፋ ገደል

እተለክዐ መሬት ፡ እተመሰረተ ሰረት
—የተለካ መሬት ፡ የተመሰረተ መሰረት

እተሓርሰ ግራት ናብ ሕዳሩ ፡ እተመትረ ስጋ አብ ድርዳሩ
—የታረሰ እርሻ ወደ እዳሪው ፡ የተመተረ ስጋ ወደ ቁራጩ

እተመስከረ ይፍረድ ፡ ዝሰብሐ ይሕረድ
—የተመሰከረ ይፈረዳል ፡ የሰባ ይታረዳል

እተመርፀ ዕንፀይቲ ንታቦት ፡ እተመርፀ ሰብ ንክህነት
—ምርጥ እንጨት ለታቦት ፡ ምርጥ ሰው ለክህነት

እተሰብረት ኢድ ፡ ከም ቀደማ አይትምለስን
—የተሰበረች እጅ ፡ እንደ ድጮ አትሆንም

እተን እንሰፍየን ፡ ይአድናና
—የምንሰፋቸው ፡ ሰበዝ ያደርጉናል

እተኣልመ ይለብሱ፡ እተጋገረ ይቆርሱ
—የተሸመነ ይለብሱ፡ የተጋገረ ይቆርሱ

እተኸተርካላ፡ እምኒ ጨርሐላ
—የተዘረፍክባትን፡ ድንጋይ ከምርባት

እተከላለስካሉ ኢድካ አይትህረመሉ፡ እተሰዓዓምካሉ አፍካ አይት
ፅረፈሉ
—የተጎራረስክበትን እጅ አትምታበት፡ የተሳሳምክበትን አፍ አትሳ
ደብበት

እተወቐዐ ደሐነ፡ ደም ዝነጠፎ ሞተ
—የተመታ ዳነ፡ ደም የተፈናጠቀበት ሞተ

እተዓቕረ መዓርን፡ እተዓቕረት ዓልን ዝኾንዎ አይስእኑን
—የተቀመጠ ማርና፡ የተጠበቀኹ ልጃገረድ የሚሆኑትን አያጡም

እተዛረብካዮ ካብ ዝጥለም፡ ውሉድካ ይጠለም
—የተናገርከው ከሚጠፋ፡ የወለድከው ይጥፋ

እተደጎለ ሓዊ፡ ዝጠፍኦ ይመስል
—የተዳፈነ እሳት፡ የጠፋ ይመስላል

እተግፍዐ፡ ተደፍኦ
—የተገፋ፡ ተደፋ

እተጉይየካ እግርኻ፡ እተምክረካ ብርክኻ
—የምታስሮጥህ እግርህ፡ የምታስመክርህ ጉልበትህ

እተፀጋፀካዮ ኦም፡ አይሰበርካ
—የተጠጋኸው ዛፍ፡ አይሰበርብህ

እተፅግበኒ ቅጫ፡ ኣብ መቐሎኦ ከላ እፈልጣ
—የምታጠግበኝን ቂጣ፡ ምጣድ ላይ እያለኹ አውቃታለሁ

እተፅግብ ቅጫ ኣብ መቐሎኦ፡ እተፅግብ ላም ኣብ ጉለኦ ትፍለጥ
—የምታጠግብ ቂጣ ምጣድ ላይ፡ የምታጠግብ ላም በጋቷ ታስታው
ቃለኹ

እቲ ሓደ ብገርሁ፡ እቲ ሓደ ብስርሑ
—አንደኛው በገርነቱ፡ አንደኛው በተንኮሉ

እቲ ሓደ ብገርሁ፡ እቲ ሓደ ብጉርሑ
—አንደኛው በገርነቱ፡ አንደኛው በብልጠቱ

እቲ መሊኡ ዓለቆቲ፡ ከመይ ጌርና ፅሩይ ማይ ክንሰቲ፡
—አልቅት ሞልቶት፡ እንዴት ብለን ንፁህ ውሃ እንጠጣለን

እቲ ናታ፡ አብ ሓማታ
—የራሷን ወደ አማቲ

እቲ አድጊ ስቐልዮ፡ አቲ መፅዓን እሰርዮ
—አህያውን ስቀይው፡ ጠፍሩን እሰሪው

እቲ ዝንዕቀኒ አየጉህየንን፡ አነ ንዝንዕቆ ዘይፈልጠለይ የጉህየኒ
—የሚንቀኝ አያሳዝነኝም፡ እኔ እንደምንቀው የማያውቅልኝ ግን
ያሳዝነኛል

እቲ ጭራ ጭራ ፈረስካ፡ እቲ ቆርበት ቆርበት ጤልካ
—ጭራው የፈረስህ፡ ቆዳው የፍየልህ

እቲ ፈረስ ናብ ከውሒ፡ እቲ አድግን ናብ ሰውሒ
—ፈረሱ ወደ አለት፡ አህያው ወደ መስክ

እቲአ ከይመፀት፡ እቲአ ወፀት
—ያችኛዋ ሳትመጣ፡ ያችኛዋ ወጣች

እታ ሓንቲ ኮፍ ኢላ፡ እታ ሓንቲ ተዛርቦ
—አንደኛዋ ቁጭ ብላ፡ ሌላኛዋ ታናግረዋለች

እትስወረሉ ቦታ፡ እትምክተሉ ዋልታ
—የምትሰወርበት ቦታ፡ የምትመክትበት ጋሻ

እተቐምጠሉ ወርቂ፡ ተዓዘቦ ብጨርቂ
—ወርቅ የምታስቀምጥበትን፡ በጨርቅ ታዘበው

እትበልዖ እኽልስ፡ አብ ዘይትርእዮ ዓዲ ይበቁል
—የምትበላው እህል፡ በማታየው አገር ይበቅላል

እትአምኖ ልኢኸካ፡ እንታይ ተረፈኒ አይትበል
—የምታምነውን ልከህ፡ ምን ቀረኝ አትበል

እትው ውፅእ፡ ነገር የምፅእ
—ገባ ወጣ፡ ነገር ያመጣ

እትጠቡ ምራኽ፡ አይትንቁን
—የምትጠባ ጥጃ፡ አትጮህም

እነይ እየን ገባሪተይ፡ ቀቀሊዐን እናጎርአያ ደረተይ
—እናቴ ናቸው እንዲህ ያደረጉኝ፡ እየገላለጡ ደረቴን ያሳዩብኝ

እኒሆ ገመድ መሕንቆይ : እኒሆ ካራ መሕረድየይ
—ይኸው ገመድ መታነቂያይ : ይኸው ቢላ መታረጃይ

እናስተውወልካ ተናገር : እናሐምበስካ ተሳገር
—እያስተዋልክ ተናገር : እየዋኘህ ተሻገር

እናበልዐ ዝሓስእ : እናነገርዎ ዝርስዕ : ነቲ እኸሊ ክልኦ ነቲ ምኽሪ
ሕብኣይ
—እየበላ ለሚከላ : እየነገሩት ለሚረሳ : ለዛኛው እህል ለዛኛው
ምክር ንሳ

እናተበልዐ እናተቦኸዐ : እናሞተ እናተተክኦ
—እየተበላ እየተቦካ : እየሞተ እየተተካ

እናተናኸሳ : የሕዋት ደኦ ይሕሻ
—እየተናከሱም : እህትማማቾች ይሻላሉ

እናክውዒ ብማንካ : እናኸዝሕል ብኢድካ
—ሲያቃጥል በማንኪያ : ሲበርድ በእጅ

እናጐየዩ ዝተዓጠቐዎ : እናጐየዩ ይፍታሕ
—ሲፎጡ የታጠቁት : ሲፎጡ ይፈታል

እናፈለጡ እንተሰሐቱ : እንታይ እዩ መድሃኒቱ
—እያወቁ ከሳቱ : ምንድነው መድሃኒቱ

እናፈርሁ ኣይከሱ : ብኾኮዓዳ ኣይሓርሱ
—እየፈሩ ኣይከሱ : በእሬት እንጨት ኣያርሱ

እንቋዕ ኣውያት ኮነ : እንቋዕ ከኣ ደሓን ኮነ
—እንኳን ጨኸት ሆነ : እንኳንም ደህና ሆነ

እንቅዓ ሊጣ : ኣብ ርእሳ ኣቐሚጣ
—ቁና ሊጥ ራሷ : ላይ ኣስቀምጣ

እንቅዓ : ነገር ይዕውዓ
—ትንሽ : ነገር ይጠራሉ

እንበለ ሕሱም : ኣይፍራሕ ሹም
—ተንኮለኛ እንጅ : ሹም ኣይፈራም

እንበለ ስኢነ : የብለይን ድያነ
—ኣጣሁ እንጂ : የለኝም ማለት ፍትህ ነው

እንተሃብተምኩ ብፅፍረይ ፡ እንተነደኩ ብፅፍረይ በለት ደርሆ
—በበለፅግ በጥፍሬ ፡ ብደኸይ በጥፍሬ አለች ዶሮ

እንተሎሚ ቃል መሊሸኩም ፡ ትረኽብም ውዲልኩም ሓዲርኩም
—ዛሬ መልስ ከመለሳችሁ ፡ ውላችሁ አድራችሁ ታገኙታላችሁ

እንተሓዘልዎ ይናኸስ ፡ እንተውረድዎ የልቅስ
—ቢያዝሉት ይናከሳል ፡ ቢያወርዱት ያለቅሳል

እንተምፅኡ ንበልዕ ፡ እንተሞቱ ንሰምዕ በለት ሰይቲ ጉሒላ
—ካመጡ እንበላለን ፡ ከሞቱ እንሰማለን አለች የሌባ ሚስት

እንተሰዓምዋ አብያ ፡ እንተስሓብዋ ፈትያ
—ሲስምዋት እምቢ ብላ ፡ ሲጎትትዋት ወደደች

እንተረኽብና አይንገድፍ ፡ እንተሰአንና አይንፀድፍ
—ካገኘን አንተውም ፡ ካጣን ገደል አንገባም

እንተ በልዐት ትተፍእ ፡ እንተስሓቀት ትኸፍእ
—ከበላች ትተፋለች ፡ ከሳቀች ታስጠላለች

እንተ በልዔት ንኸብዳ ፡ እንተሃበት ንወዳ
—ከበላች ለሆዴ ፡ ከሰጠች ለልጇ

እንተ ቦቼቧ ትፈልገው ራእሲ ፡ ትማሊኳ ቀቲሎም ፈላሲ
—ራስ ርሀሩህ ከሆኑ ታቃቸዋለህ ፡ ትላንት እንኳን መንኩሴ ገደሉ

እንተ ብሓቂ ተተኸለላ ፡ እንተ ብጉርሒ ተነቐለላ
—በእውነት ፡ ከሆነ ተተከልባት ፡ በክፋት ከሆነ ተነቀልባት

እንተ ብምሕረቱ ኩልና ንአቱ ፡ እንተ ብኾለፋ ኩልና ነይንሓልፋ
—በምህረቱ ከሆነ ሁላችን እንገባለን ፡ በማታለል ከሆነ ሁላችንም
አናልፋትም

እንተ ብአጃኸኩም ፡ እንተ ብበጃኸኩም
—ወይ በአይዞዋችሁ ፡ ወይ በእባካችሁ

እንተ ብአፉ ፡ እንተ ብጣፉ
—ወይ በአፉ ፡ ወይ በጤፉ

እንተ ብገርሆም ፡ እንተ ብስርሖም
—ወይ በገርነታቸው ፡ ወይ በስራቸው

እንተተሓፅበት ቀላይ ተርስሕ ፡ ዓኸ እንተበለት ደርሆ ተምስሕ
—ከታጠበች ባህር ታቆኸሻለች ፡ አክ ካለች ለዶሮ ምሳ ይበቃል

እንተ ተመሰለላ ፡ ገፃተላ

—ቢሻላት እስቲ አገንፈላት

እንተትስልም ንሰበይትኻ ፡ እንተተዝምር አብ ኩንድኻ

—ብትሸልም ለሚስትህ ፡ ብትፎክር በሰርግህ ዋዜማ

እንተተብልፅ ንደቂ ማሕበርካ ፡ እንተትስልም ንበዓልቲ ኪዳንካ

—ብታበላ ማህበረተኞችህን ፡ ብትሸልም የህግ ሚስትህን

እንተትበትኽ አርጉዲ ፡ እንተተዝምር አብ ኩንዲ

—ብትቆርጥ እሾህም ዛፍ ፡ ብትፎክር በሰርግ ዋዜማ

እንተትአርግ ከትጀህር ፡ እንተትመውት ከትነአድ

—ብታረጅ ጉራህን እንድትነዛ ፡ ብትሞት እንድትመሰገን

እንተአብርሁሉ ዘይርኢ ፡ ዕውር

—ሲያበሩለት የማያይ ፡ እውር

እንተ ከም ግብርና መእተዊ ነይብልና ፡ እንተ ከም ምሕረቱ ኩልና ንአቱ

—እንደ ስራችን ከሆነ መግቢያም የለን ፡ እንደ ምህረቱ ከሆነ ሁላችንም እንገባለን

እንተኸፋኸኩ እንተኸፋኸኩ ፡ ካብ ሰብ አይከፍእን እየ በለ ተመን

—ምንም ብከፋ ብከፋ ፡ ከሰው የበለጠ አልከፋም አለ እባብ

እንተኸዱ ሃገር ፡ እንተደቀሱ ነገር ፡ ድቃስ የልቦን ናይ ዓለም ነገር

—ቢሄዱ አገር ፡ ቢተኙ ነገር ፡ እንቅልፍ የለም የአለም ነገር

እንተኸድና አእጋርና ፡ እንተበላፅና ስንቅና

—ብንሄድ በእግራችን ፡ ብንበላ ስንቃችን

እንተኸነ አይትሳዕስዒ ፡ ካብ ሳዕሳዕኪ ግን አይተኸፍኢ

—ቢሆን አትጨፍሪ ፡ ከጨፈርሽ አታበላሺ

እንተ ወደቁ ቈልዓ ፡ እንተአውደቁ መርዓ

—ከወደቁ ልጅ ፡ ከጣሉ ሰርግ

እንተ ዓበርኩ ፡ ሓኸለ እየ

—ብከላም ፡ ፍርምባ ነኝ

እንተ ዓገብ ወድና ዓገብ ፡ እንተምዕዳይ ሕብስተይ ይዕደ

—ጥፋት ከሆነ ልጃችን አጥፍቷል ፡ የሚከፈል ከሆነ ህብስት ይከፈላል

እንተዘይሞትካ ጥዕና ፡ አሎካ በለ ጠንቋለ.
—ካልሞትክ ፡ ጤና አለህ አለ ጠንቋይ

እንተዘይተሃዊኹ ፡ ቀስ ብቀስ ይርከብ ኩሉ
—ካልቸኮሉ ፡ ቀስ በቀስ ይገኛል ሁሉ

እንተዘይ ተለቂሕክንኦስ ፡ ጥዑም ሽሮ
—ካልተበደራችሁት ፡ ጥሩ ሽሮ ነው

እንተዘይተኮስና ነፃውድ ፡ እንተዘይሐረስና ነዋድድ
—ባንተኩስ እናቀባብላለን ፡ ባናርስ እንጠምዳለን

እንተዘይትደፍአኒ ፡ መን መፅደፈኒ
—ባትገፋኝ ማን ፡ ይጥለኝ ነበር

እንተዘይወለዳ ፡ ኩለን አርሒዶ ስመን
—ካልወለዱ ፡ ሁሉም ጊደር ይባላሉ

እንተደለኝ ትእዝኖ ፡ እንተደለኝ ትውዝኖ
—ስትፈልግ ታበላሽዋለህ ፡ ስትፈልግ ታሳምረዋለህ

እንተ ደላይ ጉያስ ፡ ደርሆኝ ንዛግራ ለውጣ
—ሩጫ ከፈለግክ ፡ ዶሮህን በጅግራ ለውጣት

እንተገበርካ ክልተ አርብዓ ፡ ይንፅቁኝ ሰበይቲ ምስ ቄልዓ
—ሁለት አርባ ካደረግክ ፡ ልጅም ሴትም ይንቁሃል

እንተጠረጠ አብ መረባኡ ፡ ዓኽ ቱፍ እንተበለ አብ ዓለባኡ
—ቢፈሳ ግቢው ውስጥ ፡ እንትፍ ቢል ነጠላው ላይ

እንተፀናሕና ዓመት ፡ እንተበላዕና ዓልመት በለት ላም
—ከቆየን አንድ አመት ፡ ከበላን የተከለከለ ሳር አለች ላም

እንታኝ ካብ እንዳኝ ፡ ዕድቂ ካብ ሓቅኝ
—እንከንህ ከቤትህ ፡ ዕድቅህ ከእውነታህ

እንታይ ሽምካ ? ርኡይ
—ስምህ ማነው ? የታወቀ ነው

እንታይ አልካዮ ዓቢ ልብሲ ፡ ነፃላ ይሕሸካ መጋየሺ
—ጋቢ ምን ያደርግልሃል ፡ ለስራ ነጠላ ይሻልሃል

እንታይ ኢኹም ብኻፋ ትጐዩ ፡ ማይ እናመፀ ብዓቢዩ
—ለምንድነው በካፍያ የምትሮጡት ፡ ከባድ ዝናብ እየመጣ

እንታይ ከይተምፅእ ዝበልዎ በቐሊ፡ ኣብ ሙግያ ይኣስሩዎ
—ምን እንዳታደርግ ያሉዋትን በቐሎ፡ ሙጁ ላይ ያስሩዋታል

እንታይ ይመፀኒ ኣይትበል፡ እዝግዮ መሓረኒ በል
—ምን ይመጣብኛል ኣትበል፡ እግዚአማረኝ በል

እንታይ ፈውሱ ዓበቐ፡ ኣይትቐረብ ኣይትቀራረብ
—እከከ ምንድነው መድሃኒቲ፡ ኣትጠጋ ኣትጠጋጋ

እንከይሓ የኸካ ምውሓጥ፡ ጐሮሮኻ ምሕባጥ
—ሳታኝክ መዋጥ፡ ጐሮሮህን ማሳበጥ

እንኪሓስሞም፡ ምስ ዓፅሞም
—ሲከፋቸው፡ እስከነ ኣጥንታቸው

እንኪመፅእ ንበር ዘይብልዎ፡ እንኪወፅእ ዘይሓምይዎ ሰብ ኣይኮነን
—ሲመጣ ኑር የማይሉት፡ ሲወጣ የማይመት ሰው ኣይደለም

እንኪ ውሰድለን፡ ነተን ክንድኡ ዘይብለን
—እንቺ ውሰጂላቸው፡ ያን ያክል ለሌላቸው

እንካ ዝበለ፡ ሰያብ ለኣኸ
—እንካ ያለ፡ ሽበታም ላከ

እንካ የፈቓቐር፡ ሀባ የቀሓሕር
—እንካ ያፈቃቐራል፡ ኣምጣ ያቃቐራል

እንካብ ሎሚ ዝገርገረ ዝብኢ፡ ኣየስርረንን
—ካሁኑ ያስቸገረ ጅብ፡ ኣላኖረኝም

እንካብ ስም ዝወፅእ፡ ሱር የውፅእ
—ከስም የሚወጣ፡ ስር ያወጣ

እንካብ ብዖታ እትነውሕ መሸላ፡ ወይ ንዑፍ ወይ ንወንጭፍ
—ከመሰሎችዎ የምትረዝም ማሸላ፡ ወይ ለወፍ ወይ ለወንጭፍ

እንካብ ነበረኒ፡ ይሓይሽ ኣሎኒ
—ከነበረኝ፡ ኣለኝ ይሻላል

እንካብ ንሰብ ኣንኢስካ ምጉይታት፡ ንሰብ እናፅበኻ ምጉይታት
ይበልፅ
—ሰውን እያሳነሱ ጌታ ከመሆን፡ ሰውን እያሞገሱ ጌታ መሆን ይበል
ጣል

እንካብ ንዓመታ ደርሆ ፡ ሎሚ ዘበን እንቋቋሐ
—ከሚመጣው አመት ዶሮ ፡ እንቁላል ለዘንድሮ

እንካብ አይክእልን ዝብል ሰብ ፡ እኸል ዝብል ፃፀ
—አልቸልም ከሚል ሰው ፡ እቸላለሁ የሚል ጉንዳን

እንካብ ኢድካ ፡ አብ አፍካ
—ከእጅህ ፡ ወደ አፍህ

እንካብ እንተላም ዝሓዘ ነገረኛ ፡ መገፃ ዝሓዘ ሓቀኛ ይሃብካ
—ብዙ ከያዘ ነገረኛ ፡ ትንሽ የያዘ ሃቀኛ ይስጥህ

እንካብ እኸለ ሕማቕ ባቄላ ፡ እንካብ ክዳን ክፉእ ነፀላ
—ከእህል መጥፎ ባቄላ ፡ ከልብስ መጥፎ ነጠላ

እንካብ ክሳደይ ፡ ክሳድ ወድደይ
—ከአንገቴ ፡ የናቴ ልጅ አንገት

እንካብ ወደይ ፡ ከብደይ
—ከልጄ ፡ ሆዴ

እንካብ ዘልቀሰ ፡ ዝቐበረ
—ካለቀሰ ፡ የቐበረ

እንካብ ዘረባ በሉ ፡ እንካብ ሓምሊ ጊደበሉ የጥፍእ
—ከንግግር አሉን ፡ ከጐመን ጊደበሉን ያጥፋ

እንካብ ዘገልገለ ፡ ዘውደልደለ
—ካገለገለ ፡ ያውደልደለ

እንካብ ገፅ ዝገለለ ፡ ካብ ልቢ ገለለ
—ከፊት የራቀ ፡ ከልብ ራቀ

እንካብ ንጉናይ ፡ ኩሉ ዓብይ
—ከሰነፍ ሁሉም ትልቅ

እንካብ ጎናቡስ ፡ ጐንቦ
—ከገንቦዎችም ገንቦ አለ

እንካብ ጣዕሚ ንና ፡ ኩርኳሕ ሓውና
—ከባዳ ጣእም ፡ የወንድም ችግር

እንካብ ፀድፊ ፡ ናብ ንእዲ
—ከገደል ፡ ወደ መደብ

እንኳን ሓቢ ሰቲኻስ ፡ ሓቢ ከይሰተኻ ፈሮቹሮቻ
—እንኳን ኮሶ ጠጥተህ ፡ ኮሶ ሳትጠጣም ቅዘናም ነህ

እንኳን ሰብ ፡ እምኒ ትውለድ
—እንኳን ሰው ፡ ድንጋይም ትውለድ

እንኳን ንዓይ ንዳሕራይ ፡ ንአሚኑ መስቀላን ነይሕራይ
—እንኳን ለኔ ለኋለኛው ፡ ለአሚኑና ለመስቀላም አልጠቀመ

እንኳን ካብ ዝፈከረ ፡ የድሕን አምላኽ ካብ ዝወርወረ
—እንኳን ከፎከረ ፡ አምላክ ያድናል ከወረወረ

እንኳንዶ ርእሶም ተወቓዖምስ ፡ ወትሩ ነብሶም ተኻሓይ
—እንኳን ራሳቸውን ተመተው ፡ ምንግዜም ካሳ ተቀባይ ናቸው

እንኮ እንጀራ ፡ ንእንኮ ትመልኮ
—አንድ እንጀራ ፡ አንድን ሰው ታሸንፈዋለች

እንኮ ጣዕዋ ዝሓወሰሲ ፡ አሓና ይብል
—አንድ ወይፈን የቀላቀለ ፡ ከብቶቻችን ይላል

እንዳ መውት ፡ ዝመት
—የሞተ ሰው ቤት ፡ እንደተዘመተበት

እንዳ ሴፍ ፡ ጉራዴ አይኣትዎን
—በሴፍ ቤት ጉራዴ አይገባበትም

እንዳ አንበሳ አይኣቱ ጣዕዋ ፡ እንዳ ድሙ አይኣቱ አንጭዋ
—አንበሳ ቤት ወይፈን አይገባ ፡ ድመት ቤት አይጥ አትገባ

እንዳ አንበሳ ዓዕሚ ነይሰኣኖ ፡ እንዳዝብኢ ቀርኒ ነይሰኣኖ
—አንበሳ ቤት አጥንት ፡ ጅብ ቤት ቀንድ አይታጣ

እንዳ አንጭዋ ቡቕሊ ፡ እንዳ ፃፀ እኸሊ ፡ አይሰአንን
—አይጥ ቤት ብቅል ፡ ጉንዳን ቤት እህል አይታጣም

እንዳ ዓሻ ፡ ደርሆ ትፈልጠ
—የሞኘን ቤት ፡ ዶሮ ታውቀዋለች

እንዳ ዕኮት አይትተንኪ ፡ ደሓር ካይትበኪ
—የተርብን ቤት አትንካ ፡ ኋላ እንዳታለቅበ

እንዳ ዝሞተ እትርእያስ ፡ እንዳ ዝገሸ ዘይትርእያ
—የሞት ቤት ከምታዩ ፡ የሂደን ቤት ለምን አታዩም

እንዳ ጃህራስ ፡ ድራርም ስልዎ
—የጉረኞች ቤት ፡ እራታቸው እርቦ

እንዳ ፃድቅ ፡ ፀናዕቲ
—የፃድቅ ቤት ፡ ገደል ላይ

እንዳባ ከይሲ ፡ እንተነፍዑ ብነፍጢ ፡ እንተሐመቹ ብሸፍጢ
—የተንኮለኛን ቤት ፡ ቢችሉ በነፍጥ ፡ ካልቻሉ በሸፍጥ

እንዳቦኻን እንዳኖኻን ክዋግኡ ፡ ፀግዒ ሓዝ
—ያባትህና የናትህ አገር ሲጣሉ ጥግ ያዝ

እንዳና ተዎሚቹ ፡ እንዳአም ተዘፍዟ
—በቤታችን ተጠምቆ ፡ በቤታቸው ተጠንሰዕ

እንድርታ ፡ ሓንቲ ዕዋ ሓንቲ ዕፍዒት
—እንድርታ ፡ አንድ ንግግር አንድ ጥፊ

እንድዒ ብሰማያት እምበር ፡ ብምድሪስ የለን ምክንያት
—በሰማይ እንጃ እንጂ ፡ በመሬትስ ምክንያት የለም

እንጀራ ሰይትአቦ ፡ ወዲቹኪ አይትርከቦ
—የእንጀራ እናት እንጀራ ፡ ወድቆም አታግኘው

እንጀራ እኖኻ ፡ መሐጐስ ልብኻ
—የናትህ እንጀራ ፡ ልብን ያስደስታል

እንጀራ ወሐላ ፀብሒ አየድሊ ፡ ዘረባ ለባም ምስክር አየድሊ
—የባለሞያ ሴት እንጀራ ወጥ አያስፈልገው ፡ የአዋቂ ንግግር ምስክር አያስፈልገው

እንጀራ ዘይብሉ ዕቡድ ፡ እንጀራ ዘለዎ ክቡድ
—እንጀራ የሌለው እብድ ፡ እንጀራ ያለው ክቡር

እንጀራ ዳጉሻ ብትኩሱ ፡ ፍቕሪ ወዲ ንና ብሐዲሱ
—የዳጉሻ እንጀራ በትኩሱ ፡ የባእድ ፍቅር በአዲሱ

እንጀራ ጀላዕ ፡ አይበላዕ
—የለምበጫም እንጀራ ፡ ባይበላ ይሻላል

እንጀራአ ክትበልዓ ፡ ምድሪ ቤታ ረአያላ
—እንጀራዋን እንድትበሉ ፡ ወለልዋን እየላት

እንግድዓ ነዳይሲ ፡ ብይህቡኒ ይበሊ
—የድሃ ጀርባ ፡ በይስጡኛል ያልቃ

እንግድዐይ ዘሕመመኒ ፡ እግረይ ይሓገመኒ
 —ጀርባዩ ባመመኝ ፡ እግሬን ያግመኝ
 እኸሊ ቀውዒ ኣብ ገልዒ ፡ እኸሊ ክረምቲ ኣብ ገንኢ
 —የመከር እህል በገል ፡ የክረምት እህል በእንስራ
 እኸሊ በሊዑ ዝፅዕዱ ከም መጥሓን ፡ ፀባ ዝሕርሙ ከም መጥእ
 —እህል በልቶ የሚነጣ እንደ ወፍጮ ፡ ወተት እርሙ እንደ ሙቀጫ
 እኸሊ በደለኛ ፡ ዓድኻ ዘልቅቐ ብዘይ ዳኛ
 —እህል ወንጀለኛ ፡ ኣገርህን የሚያስለቅቅ ያለ ዳኛ
 እኸሊ ባሕሪ መለቅሒ ፡ ህውኽ ዘረባ መናስሒ
 —የባሕሪን እህል ለብድር ፡ የቸኮላ ንግግር ለፀፀት
 እኸሊ ብዘይ ክረምቲ ፡ ቄልዓ ብዘይ ሰበይቲ
 —እህል ያለ ክረምት ፡ ልጅ ያለ ሴት
 እኸሊ ተሓነቐ ናብ ማይ ፡ ማይ ተሓነቐ ናብ ሰማይ
 —እህል ቢያንቅ ወደ ውሃ ፡ ውሃ ቢያንቅ ወደ ሰማይ
 እኸሊ ኣብ ረቂቐ መሬት ፡ ፅልኢ ሎምዘበን ኣብ ቤተዘመድ
 —እህል በማይረባ እርሻ ፡ የዘንድሮ ጥል በቤተ ዘመድ
 እኸሊ ኣይ ኣብ ዓውድን ፡ ኣብ ባይቶ
 —እህል ከኣውድማ ሳይሆን ፡ ከሸንጎ
 እኸሊ እኸሊ ፡ ሲሶ መልክዕ ፡ ክልተ ኣፍሓይሊ ፡ ሰብ ጠፍኤ ንዓኻ ክደሊ
 —እህል እህል ፡ ሲሶ መልክ ፡ ሁለት ሶስተኛ ሃይል ፡ ኣንተን ፍለጋ ሰው
 ጠፋ
 እኸሊ ክርከብ መጥሓን ይልሕልሕ ፡ እኸሊ ክሰኣን መጥሓን ይሰልሕ
 —እህል ሲገኝ ወፍጮ ይሟልጣል ፡ እህል ሲጠፋ ወፍጮ ይሰላል
 እኸሊ ካብ በላዒኡ ፡ ሰብ ካብ ቀታሊኡ
 —እህል ከበይው ፡ ሰው ከገዳዩ
 እኸሊ ክትረክብ ቤት ስራሕ ፡ እኸሊ ክትስእን ንል ኣመርዑ
 —እህል ስታገኝ ቤት ስራ ፡ እህል ስታጣ ልጅህን ዳር
 እኸሊ ዕዳን ልቢ ማዕዳን ፡ ናብ ዋናኡ ይምለስ
 —የብድር እህልና ፡ የተመከረ ልብ ወደ ባለቤቱ ይመለሳል
 እኸሊ ዘለዎ ይጥሕን ፡ ወገን ዘለዎ ይድሕን
 —እህል ያለው ይፈጫል ፡ ወገን ያለው ይድናል

እኸሊ ያሊ አይ ካብ ባይታን ፡ ካብ ባይቶ
—እህል ከመሬት ሳይሆን ፡ ከሸንጎ ነው—

እኸልን ሰበይትን ፡ ተጠንቂቆካ
—እህልንና ሴትን ፡ ተጠንቅቀህ—

እኸሕሰ ዝበለ ተግሊሱ ፡ እፀድቆ ዝበለ መንኹሱ
—እክሳሊሁ ያለ ታግሶ ፡ እፀድቃለሁ ያለ መንኹሱ—

እዚ መንገዲ ትኽ ኢሉ ፡ እዚ ሰብአይ ናበይ ኢሉ
—መንገዱ ቀጥ ብሎ ፡ ሰውዩው ወዴት ነው—

እዚ ከልቅሳስ ፡ ደድሕሪ ሬሳ
—እንዲህ ሊያለቅሱ ሬሳ ይከተሉ—

እዚ ዋጣኹም ክንደይ ይሓምቆ ፡ እታ ዝብላ ንዓይ ይብላ
—አዝማሪያችሁ እንዴት ሰነፍ ነው ፡ የሚለውን ለኔ ነው የሚለው—

እዚ ዒባ ፡ ብቀረባ
—እብቲ ፡ በቅርቡ—

እዚዶ አስሒቐክን ፡ ውሽጥኸን ደኣ ሞይቁክን
—ይሄ አስቋችሁ ነው ወይ ፡ ከውስጥ የሚከረኩራችሁ ቢኖር ነው—

እዛ ሕዕይቲ ፡ ልባ ነይዕዕይቲ
—የታጨች ልጅ ፡ ልቧ ንፁህ አይደለም—

እዛ ማእምን ፀገበት ፡ ክትጋግየኒ ቀረበት
—ይህች መበለት ጠገበች ፡ ልታሳስቱኝ ደረሰች—

እዛ ሰበይቲ ፡ ነገራ ዘይምሸውቲ
—ይህች ሴትዮ ፡ ነገሯ አይመችም—

እዛ ሰበይቲ እዚአ ዝረኣየስ ፡ ንልዕዛ ሰበይቲ ዘኣዶ የእቲ
—ይህች ሴትዮ ያየ ሰው ፡ ልጇን ያገባል ወይ—

እዛ ብርኩታ ፡ ኣብ ውሽጣ እምኒ ኣላታ
—ይህች ርሚጦ በውስጡ ድንጋይ ኣላት—

እዛ ደንደላ እንድዕላ ፡ ቶሎ ኢለ እንተ ዝወርደላ
—ይህች መደንቀሪያ እንጀላት ፡ ቶሎ ብየ በወረድኩላት—

እዛ ዳዋ ፡ ተምዕኦ ኣለዋ
—ይህች ዛፍ የምታመጣው ኣላት—

እዝኒ ፡ መስታ ቀዳሞት
—ጀር ፡ የቀደምቶች እኩያ ነው

እዝኒ ተደረረ ፡ ከብዲ ያሙ ሓደረ ፡ ዘይግቡር ተገብረ
—ጀር እራቱን በላ ፡ ሆድ ጦሙን አደረ የማይደረግ ተደረገ

እዝጊ ሓቂ ይፈቱ ፡ ምራሽ ዓርጋ ይፈቱ
—እግዚአብሄር እውነት ይወዳል ፡ ጥጃ የኖቱን ጡት ይወዳል

እዝጊ በሊ ነብሲ ፡ እሳት ከይትለብሲ
—እግዚር በይ ነፍስ ፡ እሳት እንዳትለብሺ

እዝጊ በሊ ነብሲ ፡ እሳት ከይትሹልሲ
—እግዚር በይ ነፍስ ፡ እሳት እንዳትጎርሺ

እዝጊ ብዝፈልጦ ይቐትል ፡ ሰብ ብዘይፈልጦ ይፈርድ
—እግዚር በሚያውቀው ይገድላል ፡ ሰው በማያውቀው ይፈርዳል

እዝጊ ብዝገበረ ፡ ደብተራ አዝመረ
—እግዚር ባደረገ ፡ ደብተራ ፎከረ

እዝጊ ንለማኒኡ ፡ ሰብ ንአማኒኡ
—እግዚር ለለማኙ ፡ ሰው ለአማኙ

እዝጊ ንለማኒኡ ፡ ንጉስ ንነጋሪኡ
—እግዚር ለለማኙ ፡ ንጉስ ለነጋሪው

እዝጊ ንኹሉ ጐይታ ፡ እኸሊ ንኹሉ ባይታ
—እግዚር ለሁሉም ጌታ ነው ፡ እህል ለሁሉም መሬት ነው

እዝጊ አሎኒ ፡ ዘይሕሱ ቃሉ ዘይጠልም ኪዳኑ
—እግዚአብሔር አለኝ ፡ የማያጥፍ ቃሉን የማይክድ ኪዳኑን

እዝጊ አይጐይታ አፍን ፡ ጐይታ ልበ
—እግዚር የአፍ ጌታ አይደለም ፡ የልብ ጌታ እንጂ

እዝጊ እንተገበረ ፡ በሃም አናገረ
—እግዚር ቢያደርግ ፡ ዲዳን አናገረ

እዝጊ እንተገበረ ፡ ፀሓይ ወርሒ ገበረ
—እግዚር ሲያደርግ ፡ ፀሓይና ጨረቃን ፡ ፈጠረ

እዝጊ እንተፈተወካ ፡ ካብ ሞት ነየትርፈካ
—እግዚር ቢወድህም ፡ ከሞት አያስቀርህም

እዝጊ እዝጊ አይትበል ፡ እዝጊ ዝፈትዎ ግበር
—እግዚር እግዚር አትበል ፡ እግዚር የሚወደውን ስራ

እዝጊ ካብ ሰማይ ከይወረደ ፡ ንድኻ ፈረደ
—እግዚር ከሰማይ ሳይወርድ ፡ ለድሃ ይፈርድ

እዝጊ ክሓዝንስ ፡ ወዲ ዋጣ ቀሺ ኾነ
—እግዚር ሲያዝን ፡ የአዝማሪ ልጅ ቁስ ይሆናል

እዝጊ ክገብር ፡ ወርሒ ፀሓይ ይገብር
—እግዚር ሲወድ ፡ ጨረቃ ፀሓይ ያደርጋል

እዝጊ ክገብር ፡ ዳኛ የንብር
—እግዚር ሲወድ ፡ ዳኛ ያኖራል

እዝጊ ክገብር ፡ ፀሓይ ቀትሪ የንብር
—እግዚር ሲወድ ፡ የቀን ፀሐይ ያኖራል

እዝጊ ክፀልእ ፡ ዝናብ ክመፅእ ደገ የውፅእ
—እግዚር ሲጣላ ፡ ዝናብ ሲዘንብ ውጭ ያስወጣል

እዝጊ ዘየርከቦን ፡ ማይ ዘየጠልቅዮን የልቦን
—እግዚር የማይደርስበት ፡ ውሃ የማይረጥበው የለም

እዝጊ ዘይሓዝካሉ አይነፍስኻን ፡ ንጉስ ዘይሓዝካሉ አይገንዘብኻን
—ያለ እግዚር ነፍስ አይደል ፡ ያለ ንጉስ ገንዘብ አይደል

እዝጊ ዘይባረኸ ፡ ቀሺ ነይከውን
—እግዚር ያልባረከው ፡ ቁስ አይሆንም

እዝጊ ዘይአምን አረ ደብሪ ፡ በዓቲ ተደጊፉ ይሓድር
—እግዚርን የማያምን አውሬ ፡ ዋሻ ተደግፎ ያድራል

እዝጊ ዝአክል ጐይታ ፡ ገነት ዝአክል ቦታ
—እግዚርን የሚያክል ጌታ ፡ ገነትን የሚያክል ቦታ

እዝጊ ዝገበር ፡ ፉቕራ አዝመረ
—እግዚር ባደረገ ፡ ፉቕራ ፎከረ

እዝጊ ዝፀልእ ብዕራይ ፡ ምስ አጣል ይጓስ
—እግዚር የጠላው በሬ ፡ ከፍየሎች ጋር ይታገዳል

እዝጊ የርእዮም ፡ ንጉስ የመልክቶም
—እግዚአብሔር ያሳይዎት ፡ ንጉስ ያመልክትዎት

እዝጊ ይምሐርካ ይብሉ መመገብም፤ እዝጊ ይቆተልካ ይብሉ ወወግኦም
—እግዚር ይማርህ ይላሉ መጥተው፤ እግዚር ይግደልህ ይላሉ ወጥተው

እዝጊ ይርዳኢኻ ፡ ዳርጋ ትኳቦ
—እግዚሔር ይስጥህ ፡ የመመፅወት ያህል ነው

እዝጊ ፀድፊ ፈጠረግጥ ፡ መደያይቦ ድማ ፈጠረ
—እግዚር ገደል ፈጠረ ፡ መስላልም ፈጠረ

እዝግን ንጉስን ፡ አይቅበፁን
—በእግዚርና በንጉስ ፡ ተስፋ አይቆርጡም

እግሪ ብፃይካ ርኢኻ ፡ ደብል
—የንደኛህን እግር ፡ አይተህ ዝለል

እግሪ ዘለዎ ይመልጠጥ ፡ እግሪ ዘይብሉ ይዘርጠጥ በለ ዒሉ
—እግር ያለው ያምልጥ ፡ እግር የሌለው ይዘርጠጥ አለ ውርንጭላ

እግሪ ዘለዎ ይምልጠጥ ፡ እግሪ ዘይብሉ ይጉምጠጥ
—እግር ያለው ያመልጣል ፡ እግር የሌለው ይበላል

እግርን መንገድን ፡ ከይተፈላለፉ ይነብራ
—እግርና መንገድ ፡ ሳይለያዩ ይኖራሉ

እግርን ማእለማን ፡ በበይኑ ምዓሉ
—እግርና መወርወርያ ፡ ለየብቻ ይውላል

እግርን ከበሮን ፡ በበይኑ ምዓሉ
—እግርና ከበሮ ፡ ለየብቻ ይውላል

እፈትዎ እምበር ፡ ይፈትወኒኦ አይትበል
—እወደዋለሁ እንጂ ፡ ይወደኛል አትበል

እፈትወካዮ እናበለ ዝፀልእ ፡ እፀውምዮ እናበለ ዝበልፅ ፡ ክህብዮ
እናበለ ዝኸልእ ፡ እዝጊ ነዚኦም ይፀልእ
—እወድሃለሁ እያለ የሚጠላ ፡ እዎማለሁ እያለ የሚበላ ፡ እስጣለሁ
እያለ የሚነሳ ፡ እነዚህን እግዚር ይጠላ

ኦም ሓዝ ፡ ሓረግ ክተሓዝ
—ዛፍ ያዝ ፡ ሃረግ እንዲያዝ

ኦም ፡ ኣብ ዝዘንበሎ ይወድቕ
—ዛፍ ፡ ወዳዘንበለበት ይወድቃል

አም እንተወደቅ ፡ አብ ጉንዲ ወደቅ
—ዛፍ ቢወድቅ ግንዱ ላይ

አም አም ይመስል ፡ ሰብ ሰብ ይመስል
—ዛፍ ዛፍን ይመስላል ፡ ሰው ሰውን ይመስላል

አሪት ሓሊፉ ፡ ወንጌል ተግሒፉ
—አሪት አልፎ ፡ ወንጌል ተፅፎ

ከ

ከሊሔናኻስ ፡ ሽጉርቲ ይብላኻ
ቆርጠውህ ፡ ሽንኩርት ይሉሃል

ከልቢ ሓዊ ይፈቱ ፡ ጉንዲ ከምዘእቱ
—ውሻ እሳት ይወዳል ፡ ግንድ ያመጣ ይመስል

ከልቢ ብእግሪ ምውቃዕ ፡ እንካ ስጋ ብላዕ
—ውሻን በእግር መምታት ፡ እንካ ስጋ ብላ

ከልቢ ብዝቐደደ ፡ ዝብኢ ይኣቱ
—ውሻ በቀደደው ጅብ ይገባል

ከልቢ አብ ትሕቲኡ ዘሎ ብሑቕ እምበር ፡ አብ ልዕሊኡ ዘሎ ሐኽሊ
ኣይርእይን
—ውሻ ከስሩ ያለውን ሊጥ እንጂ ፡ ከላዩ ያለውን ዱላ ኣይይም

ከልቢ ከይፀዋዕካዩ ይመፅእ
—ውሻ ሳይጠሩት ይመጣል

ከልቢ ክነኸሰካስ ሰብዶ ነይሩ? ባዕሊይ ደው ኢል
—ውሻ ሲነክስህ ሰው ነበር? ራሴ ቆሜ

ከልቢ ዓደሕማስ ፡ ክቡር
—የአማቶች ውሻ ፡ ክቡር

ከልቢ የፍስስ ፡ ድሙ ትልሕስ
—ውሻ ያፈስ ፡ ድመት ትልስ

ከልቢ ጎይትኡ እምበር ፡ ጎይታ ጎይታኡ አይፈልጥን
—ውሻ ጌታውን እንጂ ፡ የጌታውን ጌታ አያቅም

ከልብን መዓልትን ፡ ከይወዋዕካዮ ይመፅእ
—ውሻና ቀን ሳትጠራው ይመጣል

ከልአኒ የኸልእ ፡ ፀልአኒ የፅልእ
—ከለከለኝ ያስከለክላል ፡ ጠላኝ ያስጠላል

ከመይኢኻ አይትበሎ ፡ አብ ገፁ ረአዩ
—እንደምነህ አትበለው ፡ ፊቱን እየው

ከመይ ወዓልኪ ሓዳስ ፡ ከሳዕ ዝነቅፅ ዳስ
—እንዴት ዋልሽ ሓዳስ ፡ እስከሚደርቅ ዳስ

ከመይ ወዓልኪ ንሓብቲ ፡ ጉንዲ ንሰበይቲ
—እንዴት ዋልሽ ለአህት ፡ ግንድ ለሚስት

ከም ሃገሩ ይነብሩ ፡ ከም ውሕጁ ይሳገሩ
—እንደ አገሩ ይኖሩ ፡ እንደ ወንዙ ይሻገሩ

ከም ልቢ የልቦን ነዳዲ ፡ ከም ልቢ ድማ የልቦን በራዲ
—እንደ ልብ የሚነድ የለም ፡ እንደ ልብ የሚበርድ የለም

ከም መርከብ ሸፊንካ ፡ ከም እንቋቋሖ ደፊንካ
—እንደ መርከብ ሸፍኖ ፡ እንደ እንቁላል ደፍኖ

ከም ማይ ዘለቃ ፡ ከም ጣፍ መለቂ
—እንደ ውሃ ዘልቃ ፡ እንደ ጤፍ ሾልካ

ከም ምስማዕ ከም እዝኒ ፡ ከም ምርአይ ከም ዓይኒ
—መስማት እንደ ጆሮ ፡ ማየት እንደ አይን

ከም ሰርዐ የኖስ ሰርዓት ፡ ከም አገልድም ኩርዓት
—ሰርዓት እንደ ሰርዐ የኖስ ፡ ኩራት እንደ ሽርጥ

ከም ሰብ ትመዒ ፡ ከም አራዊት ትነፍዒ
—እንደ ሰው ትመጪ ፡ እንደ አውሬ ትፈረጥጪ

ከም ሰዊት ፈልፊለ ፡ ከም ዘንጊ መልሚለ ፡ አዕብየ አምሲለ
—እንደ እሸት ፈልፍዬ እንደ ዘንግ መምልዬ ፡ አሳድጌ አድርሼ

ከም ሳዕሪ ዓቲሮም ፡ ከም ጓህሪ ቃቂሮም አእትዮሙኒ አብ ማሕበሮም
—እንደ ሳር ጨብጠው ፡ እንደ ፍም ቆንጥጠው አስገቡኝ ከማህበራቸው